

universitātes AVIŽE

Pirmdiena,
4. jūnijs,
2001. gads

Latvijas Universitātes izdevums (iznāk kopš 25.09.1922.)

№ 18

JAUNUMI

Konference ANTIQUITAS VIVA

18. maijā Klasiskās filoloģijas studiju atjaunošanas LU desmitgades svinības iesākās ar konferenci ANTIQUITAS VIVA.

Hellēnistikas centra vadītāja asociētā profesore Ilze Rūmniece konferences ievadvārdos izteica cerību, ka antīkā pasaule ir dzīva ne tikai tās pētniekiem, bet tādu to izjūt arī kolēģi citās Latvijas augstskolās.

Dekāne Janīna Kursīte klasisko filoloģiju Universitātē salīdzināja ar rupjmaizi, kas dod dzīves garšas izjūtu. Kursītes kundze atgādināja, ka Grieķijas prezidenta vizītes laikā Latvijā tieši klasiskās filoloģijas pārstāvji parādīja, cik nozīmīgas ir klasiskās vērtības šodien.

Prorektors Juris Krūmiņš savā uzrunā atzīmēja, ka klasiskās filoloģijas speciālisti var strādāt vairākās savstarpēji saistītās programmās.

Trīdās dzejniece Astrīde Ivaska izteica prieku par plašo auditoriju, cilvēku interesi par klasisko filoloģiju. Dzejniece arī piebilda, ka tieši Horācijs būtiski ietekmējis viņas dzeju.

Vēstures un filozofijas fakultātes docents Harijs Tumans nolasi lekciju "Antīkā Tēmidā mūsdienu kontekstā", sekoja klasiskās filoloģijas speciālistes Daigas Lapānes lekcija "Daži aspekti grieķu un latīņu īpašvārdu atveidē latviešu valodā: norma un ūzuss" un Daces Streļevicas "Latviski elementi Latvijas organizāciju un uzņēmumu nosaukumos". Konferences 1. daļu noslēdza Ilze Rūmniece ar lekciju "Gaiļi un dzintars" (par grieķu leksēmu semantiku un simboliku).

ANDA LASE

Jauna auditorija - Kanādas izpētei

No kreisās: M. Pažē - Kanādas Ārlietu ministrijas pārstāvis, P. MakKellars - Kanādas vēstnieks Latvijā, E. Ošiņš - fakultātes Domes priekšsēdētājs, I. Kraņina - Moderno valodu fakultātes dekāne

Maija vidū Moderno valodu fakultātē Kanādas vēstnieks Latvijā Viņa Ekselence Pīters MakKellars, piedaloties arī Kanādas valdības pārstāvim un atbildīgajam par Baltijas valstīm Marsjalam Pažē kungam, atklāja Kanādas auditoriju, kura iekārtota par Kanādas valdības līdzekļiem. Studenti varēs gūt papildus informāciju par Kanādas literatūru, vēsturi, ģeogrāfiju, kā arī veikt pirmos zinātniskos pētījumus.

DOMĀSIM KOPĀ

Strasbūras Studentu harta

26. maijā Strasbūrā, Francijā, Eiropas Parlamenta ēkā satikās 626 Eiropas valstu studenti. Trīs dienu laikā viņi izstrādāja un pieņēma Eiropas Studentu hartu. Ar Eiropas fakultātes finansiālo atbalstu hartas darīšanā piedalījās arī astoņi Latvijas Universitātes studenti.

Strasbūras hartas nozīme

Hartas mērķis ir izveidot Eiropas studentiem vienotu izglītības telpu. Jau šodien angļi mācās Francijā, beļģi - Grieķijā un spāņi - Vācijā. Students, kurš gadu vai divus mācīties citā valstī, ir ikdienišķa un plaši izplatīta parādība Eiropas Savienībā. Studentu brīvu kustību atbalsta arī augstskolas. Arzēmiņeks augstskolā liecina par izglītības kvalitāti - par daudzpusīgu un bagātīgu akadēmisko vidi. Arī darba devēji, it īpaši starptautiskās kompānijās, dod priekšroku darbiniekiem, kuriem ir studiju pieredze citā valstī. Īsāk sakot - Eiropas Savienībā jau šobrīd pastāv vienota izglītības telpa.

Kādēļ nepieciešama harta?

Pirmkārt, harta paplašina vienoto izglītības telpu, iekļaujot visas Eiropas valstis, t. i., visas valstis, kuras ietilpst Eiropas Padomē.

2. lpp. ▶

IEPAZĪSIMIES

LU mūzikas nodaļas studenti par mūziku un sevi

15. lpp. ▶

ŠAJĀ NUMURĀ:

Viesi no Somijas un Brēmenes
- 2.lpp.

Profesora Georga Lībermaņa
pēdējā atklātā lekcija
- 3.lpp.

Profesoram Voldemāram
Zelmenim - 90
- 4.lpp.

Rubrikā "Absolventi" - šoreiz
komunikāciju zinātņu
studenti
- 6.lpp.

Viss par stipendijām
- 11.lpp.

TUVOJAS JĀŅI

Jāņa diena, Jāņa diena,
Kā mēs tevi sagaidāmi?
Pinam kroņus, cērtam zarus,
Pušķojam laidariņus.
Sienam sierus, cepam maizi,
Darām saldu alutiņu.

(Latv.t.dz.)

LU mantotajā īpašumā Līgatnes pagasta "Ratniekos" parasti pirms Jāņiem notiek talkas, jo darba tur netrūkst, bet pēc tam gaidāma lustīga līgošana.

Informācija pa tālr. 6423706, jautāt Verneru Lediņa kungu.

Par LU Fonda apsaimniekotajiem
LU īpašumiem arī 8. un 9. lpp.

JAUNUMI

Strasbūras Studentu harta

◀ 1. lpp.

Otrkārt, Studentu harta risina praktiskās problēmas, kas saistītas ar studijām citā valstī:

Harta aicina Eiropas valstis un augstskolas unificēt augstākās izglītības sistēmas. Studiju programmu atšķirības pat ES valstu iekšienē nopietni apgrūtina brīvu studentu kustību. Tā, piemēram, bakalaura programma jurisprudencē Īrijā var būt trīs gadus gara, Anglijā - četrus, bet Vācijā tādu jurisprudences bakalauru vispār nepazīst. Atšķirību rezultātā var izrādīties neiespējami citā valstī iegūtās zināšanas izteikt "dzimtās" augstskolas kredītpunktu sistēmā.

Harta aicina valstis vienlīdzīgi apieties kā ar saviem, tā arī ar citu valstu studentiem. Valstis nereti piešķir stipendijas un piedāvā kredītus tikai "saviem" studentiem. Tāpat, atrodoties ārzemēs, studenti nevar saņemt sociālo aprūpi, piemēram,

bezmaksas medicīniskos pakalpojumus.

Harta aicina Eiropas institūcijas novērst finansiālās barjeras, kas traucē studentiem uzsākt mācības citā valstī, piedāvājot stipendijas un kredītus.

Treškārt, harta skar politiskus jautājumus.

Harta aicina studentus kļūt par eiropiešiem un veicināt Eiropas integrāciju.

Lai sasniegtu hartas mērķus, studenti uzņemas arī noteiktas saistības, jo nevar taču vienkārši sēdēt un gaidīt, kad kāds cits pateiks, kas mums jā dara.

Hartas teksts pieejams internetā: <http://www.jeunes-europeens.org/forum/en/charter/content.htm>

ELIZABETE KRIVCOVA
ANITA VAIVADE
EDMUNDS BROKS

Viesis no Somijas arī LU

LU prorektors, prof. I. Muižnieks un Somijas ZA prezidents, prof. P. Nētenens vizītes laikā apskatīja arī LU vēsturisko objektu - karceri

Pēc LZA prezidenta akadēmiķa J. Stradiņa ielūguma vizītē Rīgā ieradās Somijas ZA prezidents profesors RISTO NĒTENENS (*Näätänen*), Helsinku universitātes Psihologijas katedras Kognitīvās smadzeņu izpētes grupas vadītājs, lai pārrunātu

pēc savstarpējā zinātniskās sadarbības līguma parakstīšanas 1999. gada oktobrī uzsāktu sadarbības projektu izpildes gaitu un spriestu par tālākām sadarbības iespējām.

Viesi pieņēma arī LU prorektors, LZA īstenais loceklis profesors I. Muižnieks. Sarunās Universitātē piedalījās arī kopējo zinātnisko projektu vadītāji, profesors M. Kļaviņš, kura sadarbības partneri ir Tampere universitātes pētnieki par tēmu: "Somijas un Latvijas upju notecnes un ūdeņu ķīmiskā sastāva ilgtermiņa izmaiņas" un Dr. A. Kalnača, kuras sadarbības partneri ir Helsinku universitātes speciālisti par tēmu: "Baltu un somugru valodas: kopīgā un atšķirīgā pētījumi". Profesors Nētenens apliecināja, ka

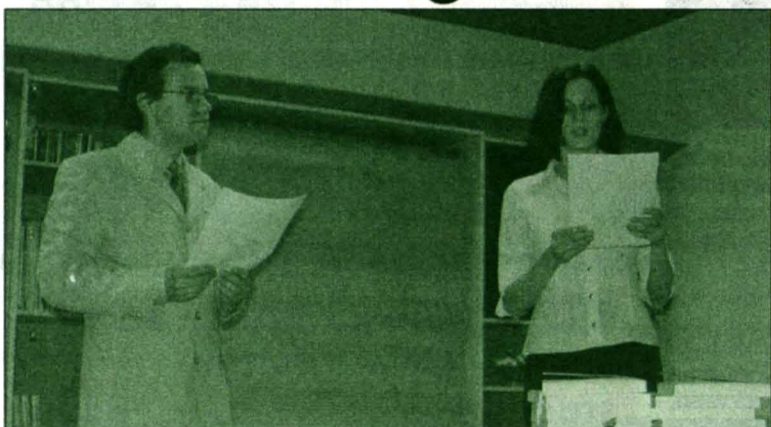
Somijas ZA veicinās pozitīva lēmuma pieņemšanu par pirmā projekta finansēšanu arī 2002. gadā, ko atbalsta Somijas ZA Vaisala fonds.

Profesors Nētenens tikās arī ar savas profesijas speciālistiem: profesori V. Kļušu, kura informēja viesi par to, kādi pētījumi tiek veikti Latvijā šajā jomā, t.sk. par pētījumiem galvas smadzeņu šūnu darbības izmaiņās novecošanās procesos, un LU pasniedzējam M. Raščevskū un S. Sebrī.

Sarunu rezultātā viesis ieinteresējās par šiem pētījumiem un uzaicināja Latvijas zinātnieces rudenī uz Helsinku universitātes Psihologijas departamenta Kognitīvās smadzeņu izpētes centru, kuram ir piešķirts augstais Somijas ekselences centra statuss.

LZA prezidenta akadēmiķa J. Stradiņa aicināts, profesors Nētenens teica apsveikuma runu LZA sēdē, kas bija veltīta aktuālai tēmai: "Pārtikas drošība: problēmas Eiropai un Latvijai".

i TAKA – atgriešanās sākotnē

No kreisās: "i TAKAS" atbildīgais redaktors O. Lāms

18. maijā Klasiskās filoloģijas studiju atjaunošanas LU desmitgades svinību ietvaros Filoloģijas fakultātē notika klasiskās filoloģijas gadugrāmatas "i TAKA" atvēršana. Krājumu veidojuši Latvijas Universitātes klasiskie filologi un citi antiķās pasaules pētnieki – dažādu pa-

audžu un dažādu nozaru pārstāvji. To izdevis Klasiskās filoloģijas katedras Hellēnistikas centrs.

"i TAKA" lasāmi gan pētnieciski raksti, gan antīko autoru (Ovidija, Marciāla, Teokrita, Ksenofonta) darbu tulkojumi. Ojārs Lāms, Ilze Rūmniece, Ināra Ķemere, Valda Ča-

kare, Vita Paparinska – tie ir tikai dažu izdevuma veidotāju vārdi, bet viņu ir daudz vairāk.

Gadugrāmatas ievadā lasām, ka Itaka ir maza sala Jonijas jūrā, vieta, no kuras, aizgājis Trojas karā, Homēra eposa varonis, klejotājs un karotājs Odisejs, vēlāk ilgi meklē ceļu atpakaļ. Viņa mājupceļš uz Itaku iegūvis simbolisku nozīmi, un Itaka vēl joprojām ir viena no nozīmīgākajām kultūras valodas zīmēm Eiropas civilizācijas vēsturē.

"Grāmatas veidotāju iecere ir, lai tā kļūtu par regulāru izdevumu, kur paust domas un rast atbalsi tiem, kas ir pārliecināti, ka atgriešanās pie saknēm un pirmavotiem padara cilvēku aizsargātāku un iemājotāku," ievadvārdos raksta O. Lāms.

Lai viss iecerētais izdodas un uz "i TAKU" ceļu atrod daudz rosiņu rakstītāju un ieinteresētu lasītāju!

IEVA JASINSKA

Ekonomika,
vēsture,
metodoloģija

Tāds lakonisks nosaukums ir nupat iznākušajai profesora Jāņa Porieša mācību grāmatai. Tā ir domāta triju augstāko mācībiestāžu – Latvijas Universitātes, Banku Augstskolas un Rēzeknes Augstskolas ekonomikas specialitāšu studentiem. Taču to arī interesē, domājams, izlasīs arī citu sabiedrisko zinātņu specialitāšu studenti, jo grāmatā ir atspoguļots Latvijas neatkarības un pārejas uz tirgus ekonomiku sarežģītais process. Ievietots arī plašs metodoloģisko un metodisko padomu klāsts visiem tiem, kuri raksta kursa, bakalaura, maģistra darbus vai pat doktora disertācijas. Autora profesora Jāņa Porieša grāmatas teksta izklāsts ir arī diskusijas un turpmākus akadēmiskos, metodiskos un zinātniskos pētījumus ierosinošs. Izdevumu var iegādāties LU Ekonomikas un vadības fakultātē, Ārējo ekonomisko sakaru katedrā; tālr.: 7034530.

Grāmatas redaktors docents
ARNOLDS VIESIS

IR IZNĀCIS JAUNĀS ŽURNĀLS
PROJEKTU VADĪTĀJIEM!

Piedāvājam jums iepazīties ar Latvijas Nacionālās projektu vadīšanas asociācijas (LNPVA) izdevumu – žurnālu „Projektu vadīšana“!

Jaunajā žurnālā varat lasīt par projektu vadīšanas iespējām Rīgas 800 gadu jubilejas sagatavošanā, par Eiropas Savienības PHARE programmas attīstību Latvijā, par lielu informācijas sistēmu projektu izstrādi, plašu informāciju par iespējām sertificēties Latvijā atbilstoši Starptautiskajām sertifikācijas prasībām, par projektu kultūras radīšanu starptautiskā organizācijā u. c. Žurnālā ietverti arī asoc. prof. Dr. oec. Ž. Ilmetes topošās grāmatas par projektu vadīšanu fragmenti. Žurnālā ievietotajiem rakstiem ir augsts profesionāls līmenis.

Žurnālu var iegādāties LU grāmatu galdos, Jāņa Rozes grāmatnīcās, Preses Apvienības kioskos un LNPVA (lētāk!).

Rīkos studentu zinātnisko konkursu

Lai veicinātu LU studentu zinātniskā darba aktivitāti un sekmētu zinātnisko pētījumu integrāciju studiju procesā, 2001. gadā rīkos LU studentu zinātniskā darba konkursu. Konkursa balvu fonds no LU zinātniskās darbības attīstības līdzekļiem ir Ls 2760 un tiks sadalīts: Bioloģijas fakultātei – Ls 150; Ekonomikas un vadības fakultātei un LU VZPI – 450; Filoloģijas fakultātei – Ls 250; Fizikas

Tomēr ir iespēja iegūt arī kādu no žurnāliem „Projektu vadīšana“ par brīvu! Jums tikai jāatbild uz konkursa jautājumiem!

1. Kas ir projekts? Kādas ir projekta pazīmes?

2. Kas ir projekta uzraudzības komiteja?

3. Kādām „kvalitātēm” jāpiemīt projekta vadītājam?

Atbildes sūtīt LU redakcijai līdz 11. jūnijam ar norādi – „Projektu vadīšanas” konkursam.

ZANE STRODE

un matemātikas fakultātei – 350; Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātei – 250; Juridiskajai fakultātei – 150; Ķīmijas fakultātei – 150; Medicīnas fakultātei – 60; Moderno valodu fakultātei – 150; Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātei un LU PPI – 300; Sociālo zinātņu fakultātei – 200; Teoloģijas fakultātei – 100; Vēstures un filozofijas fakultātei – 200.

Brēmenes dienas Universitātē

Brēmenes zemes Valsts padomniece kultūras jautājumos E. Motšmane

Brēmenes dienu ietvaros Brēmenes universitāte sveica Rīgas pilsētu 800 gadu jubilejā. Brēmenes universitāte pateicās Latvijas Universitātei par veiksmīgo ilggadīgo sadarbību. 25. maijā LU Mazajā aulā tika sniegts pārskats par universitāšu desmit gadus ilgo sadarbību. Sanāksmi atklāja Brēmenes zemes Valsts padomniece kultūras jautājumos E. Motšmanes kundze (E. Motschmann). Piedalījās Vācijas Federatīvās Republikas 1. sekretārs F. Jaraša kungs, Brēmenes universitātes prorektore starptautiskās sadarbības jautājumos prof. Dr. S. Broke (S. Broeck), Erika Harjes-Badavi (Harjes-Badawi), prof. Dr. Lieberte (Liebert), LU rektors prof. I. Lācis, asoc. prof. Rozenvalds, prof. Šostaks, D. Aboliņa (Projektvadība), A. Širovs magistrantūras students.

KAIMIŅOS

Satikšanās maijā

10. maijā, laikā, kad pļavas reibst pieneņu dzeltenumā, Rēzeknes Augstskolā (RA) tika rīkota Piekta studentu zinātniski pētnieciskā konference "Aktuālas izpētes problēmas mūsdienās". Tajā ar priekšlasījumiem uzstājās gan paši RA jaunieši, gan viesi no Daugavpils Pedagoģiskās universitātes un Liepājas Pedagoģijas akadēmijas. Lai arī gaidīti bijām arī mēs, Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātes studenti. Piedalījāmies latviešu valodas un literatūras sekcijā, taču darbs ritēja arī citās – pedagoģijas, matemātikas metodikas, dabaszinību metodikas, tiesību zinātņu un vēstures un kultūrvēstures sekcijās.

Pasākuma ietvaros notika arī RA studentu literārās avīzes "Dialogi Bēniņos" prezentācija. Izdevumu veidojušas pirmā kursa filologes un tajā lasāmi RA rakstošo studentu darbi – dzeja, proza, pašraksturojumi, intervijas. Fotografijas un rotājīgi zīmējumi. "Ietērp vārdos savu pasauli!" aicina "Dialogi Bēniņos".

Vakarā mazliet sagurušos, taču par paveikto gandarītos konferences dalībniekus iepriecināja RA grupas "Sliksnis" koncerts. Jautra ballīte ar dejām un konkursiem turpinājās līdz pat pirmajiem gaiļiem, kuru balss iezvanīja kārtējās Latgaliešu poēzijas dienas. Tajās savu pasauli daiļos vārdos tēpa ne tikai rēzeknieši, bet arī dzejnieki no citām Latvijas malām – A. Rancāne, P. Brūveris, J. Ramba, M. Salējs un daudzi citi. Ar jauku, mazai teātra izrādei līdzīgu dzejas kompozīciju pasaulē tika laists latgaliešu dzejnieka Juozā

R y u č ā n a
k r ā j u m s
"Seikšalteņu
nūstuošonys".

Viesojoties Rēzeknē, pārsteidza tas, cik turienes augstskolas dzīve ir spraiga un interesanta, dažādiem pasākumiem bagāta. Par to jāpateicas ne tikai pašu studentu, bet arī mācībspēku radošajam garam un izdomai. Viņi visi ir kā viena draudzīga bišu saime, kas turas kopā gan studiju darba karstumā, gan priekos un atpūtā.

Tiem, kas vēl nav bijuši Rēzeknē un domā, ka tur nav nekā ko redzēt un dzirdēt, silti iesaku šo pilsētu apciemot. Ejoj pa lapotņu zaļuma ieskauto Atbrīvošanas aleju, viegli atradīsiet augstskolu. Neaizmirstiet uzkāpt arī romantiskajā pilskalnā un pakļot pa vecpilsētas ieliņām. Varu saderēt, jums negribēsies brūkt projām.

Nobeigumā kāda vārsmā no "Dialogiem Bēniņos":

Ja tagad man būtu
pāris pieneņpūku,
vienu dotu tev,
lai arī tu kaut ko
atstātu pasaulei...
(Skaidrīte)

Rēzeknē viesojusies –
IEVA JASINSKA

LU FAKULTĀTĒS

Svarīga ir skolu bibliotēku attīstība Latvijā

Svinīga diena 18. maijā bija Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes nodaļa. Kā pastāstīja nodaļas vadītāja asociētā profesore Baiba Sporāne: "Notika projekta "Skolu bibliotēku un informācijas pakalpojumu attīstība Latvijā" otrās kārtas noslēgums. Šī projekta iniciatore un vadītāja ir nodaļas docente, Bibliotēku darbinieku tālākizglītības centra direktore IVETA GUDAKOVSKA, un tā norisi finansāli atbalstīja Ziemeļvalstu padome.

Tika teikts liels paldies kolēģim Džeraldam Braunam no Kanādas – informācijas pakalpojumu konsultantam skolu bibliotēkās, Starptautiskās skolu bibliotēku asociācijas goda priekšsēdētājam, par lielo darbu, ko viņš ir veicis Latvijā skolu bibliotēku attīstības jomā. Apsveicām viņu arī dzimšanas dienā, kā arī iepazīstinājām ar viņu LU vadību un kolēģus.

Mūsu nodaļā bija svinīga pieņemšana, kurā piedalījās LU mācību prorektors profesors J. Krūmiņš. Viņš bija dziļi ieinteresēts šajā projektā un tā turpmākajā attīstībā. Bija arī pārstāve no Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes – profesore Dace Markus, jo mēs esam ieinteresēti sadarbības veidošanā ar pedagogiem. Ļoti daudzi skolotāji strādā par bibliotekāriem. Tādēļ viņiem ir nepieciešama arī bibliotekārā izglītība (ja iegūst zināms kredītpunktu skaits), lai varētu uzskatīt, ka skolu bibliotekāri tiek sagatavoti augstākajā akadēmiskajā un profesionālajā līmenī. Arī profesorei

Dacei Markus šajā ziņā ir idejas, un turpmāk pedagogi un bibliotekāri šajā virzienā strādās kopā.

Priecājamies, ka pasākumā piedalījās arī mūsu doktorandi. Pētniecības virziens par skolu bibliotēkām – par zināšanām un prasmēm, kas ir nepieciešamas bērniem no 1. līdz 12. klasei, lai varētu startēt dzīvē, manuprāt, ir zinātniska granta vērts. Tādēļ rosinājām doktorandus, un domāju, ka būs arī rezultāti.

Mūsu fakultātes vadību pārstāvēja dekānes vietnieks ārņemju sakaru jautājumos Valdis Muktupāvels. Savukārt kolēģis Brauns stāstīja, kādi ir sasniegumi kopš pagājušā gada un kādu viņš redz progresu šajā jautājumā.

Projekts ir ļoti nozīmīgs. Tas ir svarīgs mūsu nodaļai, jo mēs esam atbildīgi par visiem bibliotekāriem, arī par skolu. Tādēļ ar lielu ieinteresētību piedalījāmies šajā pasākumā.

Darbs ir interesants

Tā atzīst projekta direktore Iveta Gudakovska. Viņa ir LU docente un Bibliotēku darbinieku tālākizglītības centra direktore. Viņa pastāstīja, ka darbs projektā turpinās jau trešo gadu.

- Šis posms ir beidzies, kāds būs tā turpinājums?

- Tas būs atkarīgs no tā, vai laikā dabūsim finansējumu. Abus iepriekšējos gadus bāzes finansējumu saņēmām no Ziemeļvalstu padomes. Līdzekļi bija tam, lai mūsu lektors

Džeralds Brauns varētu atbraukt šurp no Kanādas un šeit uzturēties. Bija arī papildu finansējums, ko sedza pasākumu-semināru un diskusiju darbinieki.

- Kādēļ sākt šo darbu?

- Zinot mūsu skolu situāciju, var secināt, ka šis posms - skolu bibliotēkas kopumā - manuprāt, ir vajadzīgs valstī. Bēdīgākais, ka tas ir viens no strukturālās elementiem, kuriem ir jānodrošina izglītība. Mans mērķis ir, lai skolu bibliotēkas Latvijā būtu izglītības centrā ar visiem no tām izrietošajiem pakalpojumiem.

- Kādi ir šī projekta aspekti?

- Viens no tiem ir tālākizglītības pasākumi-semināri, lekcijas. Katrā no Dž. Brauna viesošanās reizēm Latvijā notiek apmācības konkrētai profesionāļu grupai. Šogad tās bija skolu bibliotekāriem un to vadītājiem. Skolu bibliotekāru asociācijas biedriem notika seminārs par tēmu "Stratēģiskā plānošana". Bija diskusija par to, ka dažādām institūcijām noteiktā reģionā jāstrādā vienoti, lai veidotu pedagogu un skolu bibliotekāru atbalsta centrus. Tās ir mācību programmas.

Svarīga lieta ir reālu skolu bibliotēku apmeklēšana, konsultēšana un ieteikumu veidošana. Džeralds Brauns šajos gados brauc pēc noteiktas programmas pa Latviju un sniedz rekomendācijas. Viņš ir bijis Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā, Aizkrauklē, Līvānos, Krustpilī un, protams, Rīgā.

Pateicoties šim projektam, izveidots pamatīgs mācību līdzekļu fonds.

LU docente I. Gudakovska un Starptautiskās skolu bibliotēku asociācijas goda priekšsēdētājs Džeralds Brauns

To mums dāvājis Dž. Brauns. Tas veido mācību bāzi mūsu studentiem – gan bakalaura, gan maģistra programmu, gan arī doktorantiem, pieejams arī jebkuram profesionālim un neunikāls. Nekur citur neviens tā nekomplektē mācību un metodisko literatūru skolu bibliotēkām. Mēs esam iecerējuši ne tikai brīvu pieeju šiem materiāliem, bet arī izveidot elektronisko datu bāzi, kura internetā būtu pieejama visiem interesentiem.

- Kādu plānojat nākotni?

- Sanāksmē, kura notika 18. maijā, bija iezīmētas domas, kā strādāt tālāk, jo katrs no šiem projektiem atšķiras ar to, ka mēs it kā ejam vie-

nu pakāpi augstāk. Ir jau nodibināti kontakti ar Izglītības un zinātnes ministriju, kā tālāk sadarboties. Nākamā pakāpe būtu – veidot šos kontaktus aizvien ciešākus. Ir doma rīkot kopīgu konferenci skolu direktoriem un ministrijas pārstāvjiem.

Katrs šī projekta posms vainagojas ar ziņojumu, kas nav tikai kā atskaite, bet tiek izmantots arī kā mācību materiāls. Tā ieguvēji esam mēs visi – gan mācībaspēki, gan studenti. Ticu, ka šis projekts turpināsies un daudz dos mūsu bibliotēku attīstībai.

MĀRA SADOVSKA

LU BIBLIOTĒKĀ

Apzināt padarītā vērtību

Jau sākot ar 1972. gadu, LU Bibliotēkas Bibliogrāfijas nodaļa veido bibliogrāfijas dažādu nozaru izciliem zinātniekiem. Pašam pirmajam to izdeva astronomam profesoram Kārlim Šteinam, bet nu jau šādu grāmatu sakrājies apmēram deviņi desmiti.

Tās parasti veido profesoriem un zinātniekiem. Jubileju reizēs kādreiz atkāpjamies no šī principa, stāsta Bibliogrāfijas nodaļas vadītāja Diāna Paukšēna.

Bibliogrāfijas nodaļa veido mācībaspēka publikāciju sarakstus, grāmatās ietilpst arī ziņas par autorapliecībām, disertācijām, tādat krājumi sniedz vispusīgu pārskatu par speciālista veikumu. Ievadā – apcere par mācībaspēku, kuru uzrakstījis kāds viņa kolēģis. Pievienots personu rādītājs. Kārtojuma principi var būt dažādi, bet mūsu nodaļā, stāsta Paukšēnas kundze, izmanto hrono-

loģisko principu. Šāda veida izdevumā var būt arī priekšmetu rādītājs.

Profesora attieksme pret publikācijām, kuras tiek ietvertas rādītājā, mēdz būt dažāda. Ir tādi, kas stingri nošķir zinātniskās, laika pārbaudi izturējušās publikācijas no, viņuprāt, novecojušām vai pārlietu populārzinātniskām. Lielākoties gan mācībaspēki rādītājā grib redzēt visu savu veikumu. Ir profesori, kas vākuši katru publicēto rakstu rindīņu, un ir tādi, kam tas bijis vienaldzīgi. Taču, kad sākas kopējais darbs, parasti rodas liela ieinteresētība. Ja ar mūsu valstī publicētajiem materiāliem problēmu ir mazāk, tad daudz grūtāk ar ārzemēs iespiesto. Bet īpaši pēdējos gados mūsu zinātnieki ārzemēs publicējušies daudz.

Bija laiks, kad svinēja krāšņās dzīves un darba jubilejas, tad izdeva arī rādītājus. Tagad svētku svinēšana notiek klusinātāk, tomēr bibliogrāfijas konkrētā gada jubiliāriem ga-

tavo. Kādreiz – kam izdot un kam ne – saskaņoja ar zinātnu prorektoru, runāja ar fakultātes dekānu. Pēdējos gados visu nosaka finansu iespējas. Pērn, stāstīja Diāna Paukšēna, iznāca trīs grāmatas: mediķim Alfrēdam Miltiņam, juristam un politiķim Jurim Bojāram, geogrāfam Igoram Danilānam. Finansiālo problēmu dēļ vairāki rādītāji ir sagatavoti, taču nav izdoti. Tieši naudas grūtību dēļ nevar prognozēt, cik daudz rādītāju sekmēties izdot šogad.

Biobibliogrāfisko rādītāju veidošana ir visnotaļ "pinķerīga", jo jāatbild par katru burtu. Rādītājus pēdējā laikā veidojušas Gita Treide, Aija Raciborskā un Inese Reskāja, bet izdevumu redaktore ir nodaļas vadītāja Diāna Paukšēna.

No kurienes tiek ņemti dati? Izveidota mācībaspēku publikāciju kartotēka, jau piecus gadus pastāv elektroniskā datu bāze. Liels laiks paiet, skatot cauri Preses hronikas.

Par Rīgu un izciliem rīdziniekiem

Tuvojoties Rīgas jubilejai, klajā nākusi gadagrāmata "Rīga – 800". Rīgas vēsturei veltīts arī Jāņa Krastiņa darbs "Rīgas Rātslaukums. Pagātne. Tagadne. Nākotne". Tā ir krāšņi ilustrēta populārzinātniska apcere.

Parējās grāmatas veltītas dažādiem mūsu valsts vēstures periodiem. Pazīstamais vēsturnieks, Cēsu muzeja zinātniskais līdzstrādnieks Tālis Pumpuriņš ir grāmatas "Sarkanbaltsarkanās Latvijas karoga krāsas" autors. Kā zināms, tieši Cēsu apkaimē dzima sarkanbaltsarkanais karogs, vēlāk kļūdam par visas mūsu valsts simbolu.

J. Lismanis darbu "Kauju un

kritušo karavīru piemīņai" veltījis brīvības cīņu laikmetam, tā varoņiem.

Viena no pretrunīgām, bet spilgtām personībām mūsu vēsturē ir Ādolfs Šilde – Latvijas patriots un mūsu valsts neatkarības un latviskās Latvijas aizstāvis. Ekspozīcijā redzam viņa darbu "Latvijas valsts problēmas".

Zemgales novads ir mūsu valsts prezidentu šūpulis, un par viņiem – pirmsskara Latvijas prezidentiem – stāsta grāmata "Četri diži zemgaliēši".

Par Masļenku traģēdiju – staliniskās Padomju Savienības uzbrukumam Latvijas robežpostenim, kuru tā izmantoja par iegānu mūsu

valsts okupācijas uzsākšanai, – uzrakstīts pamatīgs pētījums "Masļenku traģēdija – Latvijas traģēdija". Nav nejaušība, ka turpat blakus izstādē redzam grāmatu "Represijas Latvijas laukos 1944. – 1949." Tē, protams, stāstīts par lielajām 1949. gada deportācijām, no kurām latviešu zemniecība nav atjēgusies vēl tagad, taču represijas notika arī citos gados.

Sabiedriskā un politiskā darbinieka Fēliksa Cielēna darbs trīs grāmatās "Laikmetu maiņā. Atmiņas un atziņas" Bibliotēkā un nu arī izstādē nonācis ar autora meitas dāvinājuma ierakstu.

Materiālus sagatavoja VIJA APINĪTE

RE, KĀ

Ekstāze – aizmirstā valoda

Literatūras projekts internetā "Iesākumā bija vārds"... nāk prātā, klausoties MĀRCI GASŪNĀ. Uz viņa vizītkartes – Professor of Homo Insanus. Mārcis ir jauns, atraktīvs, neparasts cilvēks. Internetā iesācis veidot iespaidīga apjoma literāru projektu, kāds līdz šim vēl nav bijis. Varbūt tu steidzies un nepamani, cik košs ir pilnmēness šonakt... Mārcis ir tas, kurš tev par to atgādina.

Par projektu internetā stāsta autors: "Iesākumā datorā biju izveidojis savu lapu literatūrai, vēlāk "iegāju" tādā azartā, ka nevarēju vairs apstāties, - rakstīju un rakstīju. Projekts, bija iecerēts tikai savējiem, bet nokļuva plašākā aprīdē."

Apkopojot autorus, arī ir vajadzīgs talants. Mana pieeja literatūras atlasē ir subjektīva, ekspresīva. Tā ir mana biogrāfija caur autoriem, jo viņos mani piesaista tas, kas ir mani. Atsevišķi šie autori ir tikai šķietami, darbojas kopīgi likumi, kas viņus apvieno. Izvēlos autorus, kuri no mūsdienu viedokļa "darbojas" un ir dzīvi. Ir gandarījums, ka šī dzīvā klasika ir tuva arī citiem, par to liecina lapas apmeklētāju skaits. Kritērijs izvēlē reizēm nav pat tas, vai rakstnieks ir pazīstams vai mazpazīstams. Protams, svarīgi, kā es to spēju pansiēt. Iespējams, ka cil-vēks, izlasot fragmentu, ieintere-sēsies par autoru.

Kopš 1989. gada beigām Mākslīgā intelekta laboratorija arī strādā ar tekstiem, literatūru, viņi gan vairāk strādā ar vecākiem autoriem, ar kuriem nav autortiesību problēmu. Iespējams, varētu ar viņiem sadarboties, jo viņi ir organizācija, bet es esmu viens."

"Istā literatūra ir tā, kad tevī viss notrīs no izlasītā..."

ANDA LASE

Dators ar savām vizualitātes iespējām ļauj īstenot ideju par lirikas darbu. Pasaulē Lirikas izlase jebšu arī citā vārdā dēvēta - Sumeru dārz - nav nejausa montāža, uz ātru roku izveidota kolāža vai saraustīta darbu izlase, kā tas raksturīgs mākslas pasaulē postmodernisma ērā. Dārzā valda pustoņu un pastelkrāsu valstība, kurā ieiet drīkstētu tikai tas, kas nes sevī iekšēju klusumu, kurš neko negaida un necer saņemt. Mans lasītājs, kā es ceru, šeit varēs atrast atmosfēru pilnīgai katarsei, noārdot ierastās prāta konstrukcijas. Šeit esmu apvienojis vairāk nekā 75 autoru tekstu fragmentus un arīdžan pilnus daiļdarbus trijās valodās (vairāk nekā 1200 A4 lapas elektroniskā formātā) no visiem kontinentiem, ar autoru portretiem, izstrādātiem zīmūļa tehnikā, to skaitā arī vairāk nekā 15 latviešu, sākot ar antīko Griekļu un beidzot ar franču eksistenciālistu skolu.

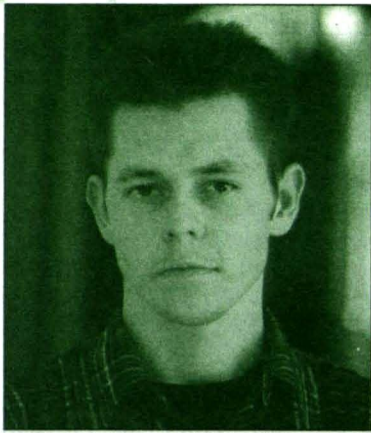
Daiļdarbu (un citu tekstuālu manifestāciju) izvēlē galvenais bija to svai-gums no mūsdienu skatījuma, nevis jebkāda grupēšana pa teritoriālajām robežām vai hronoloģiskā secībā

Pašreizējā adrese:

<http://babylon.oic.lv/darzs/darzs.htm> (Mārcis Gasūns, sastādīja 2001, Mob.: 9414435; E-pasts: theblind-fool@hotmail.com

ABSOLVENTI

Saikne starp žurnālistu un lasītāju

LU Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas studiju bakalaura programmas 4. kursa studenta Gusta Kikusta bakalaura darba tēma – "Komunikatīvais kontrakts starp žurnālistu un lasītāju. Žanra problemātika pēcpadomju žurnālistikā 1990. – 2001. g." GUSTS KIKUSTS ir arī "LNT Brokastu" ziņu redaktors.

- Kā notika izvēle par labu žurnālistikai?

- Tas bija pirms četriem gadiem, kad žurnālistika kā modes kļiedziens vēl nebija sācis vibrēt gaisā. Manā gadījumā izvēle bija vairāk individuāla un saistīta ar darbošanos jau skolas laikā – Rīgas 64. vidusskolas radio izveidošanu. Tajā mēs darbojāmies ne tikai muzikālajā jomā, bija arī dažādi ētera šovi. Pirms tam vēl

ar draugiem bijām radījuši skolas avīzi "EKSAKTEV". Nolēmu arī tālāk turpināt žurnālistikas tēmu, kas šķita gana interesanta.

- Vai radiožurnālistika no preses žurnālistikas būtiski atšķiras?

- Televīzija un radio varētu būt līdzīgi no uztveres viedokļa, lineārā teksta rakstīšanas principa, rediģēšanas principa. Tomēr atšķirības pastāv. Atšķiras, piemēram, atlases kritēriji – radio dominē operatīvāte, televīzijā tā varētu būt operatīvāka, bet tur prioritārs ir vizuāli interesants materiāls.

- Vai žurnālistam vajadzētu būt atraktīvam?

- Domāju, ka jā, jo tas ir darbs ar publiku. Avīžu žurnālists, protams, varētu arī tāds nebūt. Tomēr mediju realitātes veidotājam tas varētu būt svarīgi – cik labi viņš spēs saprasties ar publiku, informācijas avotu, no tā atkarīga veiksmīgāka komunikācija. Atraktīvāte noteikti varētu būt viena no sekmīgu darbību veicinošām, profesionālo darbību sekmējošām īpašībām.

- Kā jūs komentētu sava darba nosaukumu?

- Nosaukumā parādās vārds "žanrs", un komunikatīvais kontrakts ir žanra funkcionālās lomas apzīmējums. Pēc būtības mēs te sakaramies ar tēmu, par kuru ikdienā ne tik bieži domājam – realitātes konstruēšanu, kas notiek medijos, ar to, kādā veidā žurnālists, aprakstot

pasauli, ietekmē to, ko lasītājs, klausītājs vai skatītājs dekodē un saprot. Medijiem informācijas pastarpināšanas jomā ir būtiska nozīme. Svarīgi, kā informācija tiek pasniegta – vai sakarīgi, sistemātiski, ir viegli uztverama, atbilstoša tematikai izvēlētas formas ziņā, vai arī ir kādas pretrunas. Šajā gadījumā žanrs nozīmē nerakstītu vienošanos, kā mēs izprotam un uztveram tekstu. Piemēram, rakstot komentējošu materiālu, žurnālists to pasniedz nevis kā savu viedokli, bet vispārēju patiesību – tā arī ir viena aktuāla šī brīža žurnālistikas problēma. Šeit pamatā arī ir diskursa teorija, kādā veidā tiek konstruēta valoda (valodā tiek konstruēta realitāte), kas pieļauj vai nepieļauj tekstā ietvertu dialoga iespēju auditorijai ar mediju. Sagaidot konkrētas versijas izvirzīšanu un pamatošanu, lasītājs pieļauj iespēju, ka viņam būtu tiesības rakstītājam nepiekrīst. Ja teksti neatbilst tai organizācijas formai, ko lasītājs ir it kā ieprogrammējis sagaidīt, tad reizēm sajukums un nevienlīdzība, kas valda valodā, pārņāk uz sociālo sfēru. Proti, dialoga neiespējamība subjektīvajā žanrā atspoguļojas realitātē tādā veidā, ka lasītājs tiek atstumts malā no publiskās diskusijas.

- Vai žurnālistikā tiek mācītas tehniskās nianšes, kā pareizi veidot tekstu?

- Pastāv runātāja un lasītāja implikācija tekstā, t. i., kā tekstā tiek iekodēta tā autora identitāte un kā tekstā

sevi spēj saskatīt lasītājs. Tās ir komunikatīvā līmeņa diskursa problēmas, kas garāmejojot tiek skartas. Šādā teorētiskā līmenī tas tiek mācīts studiju pēdējos gados. Tomēr tā ir samērā jauna zinātne – mediju tekstu kā diskursa pētniecība sākusies tikai 80. gados. Protams, pastāv stila jautājums, tehniska izkārtojuma nianšes, piemēram, secība, fakti svarīgums, precizitāte. Šis aspekts, protams, tiek mācīts.

- Vai mūsdienās saikne starp žurnālistiku un lasītāju ir pietiekami cieša?

- Šim jautājumam ir vairāki aspekti. Lietotāja interese un pilsoņa patieso vajadzību sabalansēšana mediju piedāvājumā ir viens jautājums. Protams, ir realitāte, ko redz un apraksta žurnālists, un ir lasītājs, kuram ir sava pieredze tajā jomā, par ko viņš lasa. Skaidrs, ka informācija laika gaitā transformējas un transformācijas galaprodukts ne vienmēr ir paredzams... Atgriezeniskā saite, iespējams, tomēr būtu nepieciešama vairāk.

- Kāda veida žurnālistika jūs pašu vairāk interesē?

- Pēdējā laikā man tuvāka ir mākslinieciskā tendence – ar videoattēlu, ar televīzijas žurnālistiku saistītās tēmas, arī no operatīvā viedokļa. Joprojām interesē radiožurnālistika.

- Vai žurnālistiku vispār var iemācīties?

- Līdz kaut kādam līmenim iemācīties var visu, jautājums ir par tāle-

jošiem mērķiem – vai cilvēks būs nacionāla mēroga viedokļa līderis, vai viņš būs gan ziņošs, gan kompetents, gan atraktīvs.

- Kādi ir jūsu ieguvumi studiju laikā?

- Ieguvumus varētu dalīt vairākās kategorijās. Klasiski – akadēmiskie, teorētiskie, sociālie, emocionāli retrospektīvie... Galvenais ir draugi, kas iegūti; par to zināmā mērā var pateikties grupas projektiem. Mācoties komunikāciju, mēs paši esam sakomunikējušies...

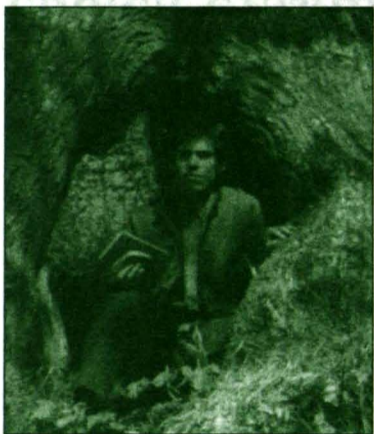
- Kāds šķita studiju līmenis?

- Runa vairāk ir par studiju procesa organizāciju kopumā. Katra mācību sasnieguma pamatā vienmēr ir bijis paša veiktais darbs, motivācija, vēlēšanās. Ja nav ieinteresētības, studiju gadi tiek "nomocīti". Nenoliedzami, tehniskā bāze ir svarīga.

- Vai redzat savu nākotni specialitātē?

- Pieļauju, ka jā. Komunikatīvais lauks ir ļoti plašs, tas attiecas gan uz klasisko žurnālistiku, gan uz modernajām jomām – reklāmu, sabiedriskajām attiecībām. Kino arī ir komunikatīvā joma – kā aprēķināt skatītāju reakciju, kā notiek semiotisku tēlu radīšana. Tas, protams, nenozīmē, ka ar savām komunikatīvajām zināšanām uzreiz varu strādāt ģeogrāfijā...

Komunikācijas zināšanu un intereses par vidi apvienojums

gad Latvijā ir pietiekami augstā līmenī?

- Varētu vēlēties, lai šis līmenis būtu labāks. Pēdējo desmit gadu laikā var runāt par diviem izdevumiem – avīzi "Tūrisma pasaule" un žurnālu "Ceļotprieks". Diemžēl Latvijā ir diezgan maza auditorija, kas interesējas par tūrisma, arī šiem izdevumiem bijušas patstāvīgas grūtības ar iznākšanu finansiālā iemeslu dēļ, tāpēc kļūbo arī saturiskā kvalitāte.

- Kāda ir situācija ar tūrisma informāciju internetā?

- Interneta tūrisma portāli Latvijā sākuši veidoties salīdzinoši nesen, par to nākotni vēl pārāgrī spriest. Tomēr skaidrs, ka nākotne tiem ir.

- Kāda ir vides realitāte mūsu valstī pašlaik?

- Vides realitāte dabas objektiem Latvijā šobrīd ir tik sarežģīta, kādā tā nav bijusi nekad līdz šim. Viens ir tas, ka šie dabas objekti pastāv paši par sevi, otrs ir civilizācijas ietekme uz tiem. Padomju laiki objektiem daudzējādā ziņā bijuši ļoti labvēlīgi, jo tūrisms bija mazāk attīstīts un daudzas teritorijas bija slēgtas. Pašreiz ir privatizācijas laiks un tas lielā mērā objektu ietekmē; gan negatīvi, gan pozitīvi. Ir piemēri, kad ir pārprasts privātpašums un objekti tiek postīti, iežogoti, bet reizēm tie tiek sakopti un piedāvāti saprātīgam tūrisma.

- Kāpēc bija izvēle pētīt tieši vides jautājumus, kas ir attāli komunikāciju zinātnēm?

- Kopš 1989. gada es nodarbojos ar dabas objektu pētniecību, un mani ieinteresēja tas, kuri tieši Latvijas dabas objekti ir aprakstīti pirms 70 un vairāk gadiem, it īpaši Latvijas pirmās republikas laikā. Mani ieinteresēja, tieši kādi, cik lielā mērā un kādā veidā tie pieminēti, vai tie jau tolaik piedāvāti reklāmās, kādi bijuši to uzņēmumi. Būtisks ir salīdzinājums ar pašreizējo situāciju – kuras dabas objektu grupas tad un tagad ir visinteresantākās tūrisma izdevu-

miem.

- Vai situācija tad un tagad sakrīt?

- Daļēji jā, daļēji nē. Pārsteidzoši, ka sakrīt tādi objekti kā upes, ezeri. Tie vienmēr bijuši aktuāli tūrisma, tāpat kultūrvēsturiski objekti. Starp pēdējiem spilgtākais piemērs ir Latvijas pilskalni, kas vairāk gan ir vēstures pieminekļi, bet tajā pašā laikā arī dabas objekti kā kalni. Tie bijuši ļoti populāri tūrisma objekti Latvijas pirmās republikas laikā un arī pašreiz tiem ir pievērsta būtiska uzmanība.

- Daudzi objekti laika gaitā droši vien ir izzuduši...

- Tā ir. Tas arī ir viens no vides realitātes apstākļiem. Mēs droši varam runāt par veselīem apvidiem, kas bijuši kādreiz un nav vairs tagad. Spilgtākais piemērs ir Daugavas ieleja no Pļaviņām līdz Aizkrauklei, kas bija viena no lielākajām Latvijas dabas bagātībām, arī nozīmīgs kultūrvēsturisku vērtību rajons.

- Vai jūsu darba tēma varētu ieinteresēt Vides ministriju?

- Ieinteresēt varētu, bet kādā mērā... Nesen valdība apstiprināja 207 dabas objektu aizsardzības statusu. Iniciatīva gan nebija no valdības pušes, bet no entuziastiem un ģeogrāfiem. Apstiprināšanas process bija diezgan ilgstošs, bet sekmīgs. Pieņēmts arī tūrisma likums, kas ir būtisks visai tūrisma nozarei. Kamēr likumdošana nav sakārtota, ir diezgan grūti strādāt tūrisma firmā, un tas galvenokārt attiecas arī uz tām firmām, kas darbojas starptautiskajā tūrisma arēnā.

- Vai pirms darba rakstīšanas meklējāt līdzīga saturā pētījumu?

- Pirms darba viens no būtiskākajiem jautājumiem bija, kas ir darīts tūrisma pētniecībā līdz šim. Pēc ilgām meklējumiem atradu vienu diplomdarbu, kas bija veltīts tūrisma kompāniju sabiedrisko attiecību pētījumiem. Tas, protams, neattiecas uz

tūrisma žurnālistiku. Man nācies doties uz bibliotēku un meklēt visu, kas attiecas uz tūrisma žurnālistiku, pētīt, kādi tūrisma izdevumi Latvijā bijuši, atlasīt pamatbāzi, uz kuras veikt pētījumu. Izskatīju 14 tūrisma izdevumu saturu un iegūtos datus salīdzināju ar dažādiem dabas objektu sarakstiem, reģistriem un personīgajam datu bāzēm.

- Vai darba gaitā bija kāds pārsteigums?

- Atklājumu bija diezgan daudz. Mani pārsteidza tas, ka Latvijas pirmās republikas laikā tik liela uzmanība ir pievērsta pilskalniem. Tāpat bija interese par sēravotiem, minerālavotiem, dziednieciskajiem ūdenskūrortiem. Mūsdienās vairs nepastāv neviens no toreizējiem ūdenskūrortiem. Paši slavenākie – Ķemeri un Baldone ir sagrūšanas stadijā. 30. gados Latvijā bija desmit ūdenskūrorti, to popularitāte bija milzīga, apmeklētība patstāvīga, skaitliskā ziņā – ievērojama. Par šiem sēravotu, minerālavotu kūrortiem Kandavā, Bārbelē, Ķemeros, Baldonē un citur plaši tika rakstīts, tie bija ne mazāk populāri kā Gaujas Nacionālais parks.

- Kāda ir dabas objektu nākotne?

- Dabas objektu kopums palielinās, jo Latvijā sekmīgi turpinās dabas pētniecība un dabas objektu atklāšana. Neatklāta vēl ir diezgan daudz. Es pats astoņu gadu laikā esmu atklājis vairāk par 30 alām. Latvijā šobrīd ir apzinātas ap 280 alas, tās visas ir izmērītas. Pēdējos desmit gados mūsu valstī ir atklāts tik daudz dabas objektu, ka atsevišķās objektu grupās to skaits ir pat dubultojies. Pētījumiem dabas zinātnēs Latvijā ir ļoti paticīga vieta.

- Kas ir ala?

- Tas ir tukšums pazemē, kas garāks par trim metriem un kura ieejas izmēri nav lielāki par trīs metriem. Pretējā gadījumā tā ir niša, kas ir cits ģeoloģisks objekts.

- Vai jauns dabas objekts vienmēr ticis publiskots?

- Atmodas gados daļa dabas pētnieku uzskatīja, ka vairākus dabas objektus vajag paturēt slepenībā, jo tūristi tiem var nodarīt kaitējumu. Tomēr tas bieži vien nav apstiprinājies. Gluži pretēji – tūristu klātbūtne var būt arī labvēlīga, piemēram, dižakmeņiem. Ja tas ir populārs un to apmeklē, to nekad neņems tēlnieks. Ir arī tādas objektu grupas kā senrakstu vietas smilšakmens klintīs, kuras nav vēlams reklamēt kā tūrisma objektus, jo tām diezgan viegli var nodarīt kaitējumu. Jo mazāk tās tiks apmeklētas, jo labāk kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas ziņā.

- Vai kopumā mūsu attieksme pret dabu ir saudzīga?

- Katram šī attieksme ir individuāla. Man gribētos cerēt, ka vairums Latvijas sabiedrības pret dabu izturas ar saprātīgu cieņu, bet es arī apzinos, ka daudziem šī tēma ir vienaldzīga. Par pēdējo liecina, piemēram, pārmērīgā mežu izciršana, kā rezultātā nocirsts tiek ne viens vien dižkoks. Cilvēki vispirms cenšas apmierināt savas materiālās vajadzības, par spīti visam, bieži ignorējot dabas vērtības. Mežs tiek cirsts pat Gaujas Nacionālajā parkā.

- Jācer, ka pastāv likuma ierobežojumi...

- Tie pastāv. Tomēr likumos ir robi, ko izmanto veikli darboņi. Tagad gan, privatizācijas gaitā daudzi zemes īpašnieki ir arī sakopuši savu zemi. Diemžēl ir arī pretēji piemēri. Katram dabas objektam sargu klāt nepieliksi.

- Būtiskākais studiju laika ieguvums?

- Bez pašāku zināšanu iegūšanas par komunikāciju zinātņu jomu man izdevās uzlabot savas angļu valodas zināšanas.

Ar absolventiem sarunājies
ANDA LASE

IZLAIDUMI

Latvijas Universitātes

2000. / 2001. akadēmiskā gada izlaidumu saraksts

Fakultāte, studiju programma	Datums	Laiks	Vieta
Vides zinātnes un pārvaldības institūts: · vides pedagogijas maģistra studiju programma; · vides pārvaldības maģistra studiju programma.	29. maijs 8. jūnijs	16.00 16.00	Mazā aula Mazā aula
Geogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte	9. jūnijs	12.00	Lielā aula
Pedagoģijas un psiholoģijas institūts	14. jūnijs	12.00	Lielā aula
Ekonomikas un vadības fakultāte: · Ekonomikas (grāmatvedība, analīze un audits) profesionālo studiju programma	14. jūnijs	15.00	Lielā aula
Pieaugušo pedagoģiskās izglītības centrs: · pedagoģijas bakalaura studiju programmas; · skolotāju profesionālo studiju programma.	18. jūnijs 18. jūnijs	15.00 17.00	Lielā aula Lielā aula
Bioloģijas fakultāte	19. jūnijs	10.00	Lielā aula
Teoloģijas fakultāte	19. jūnijs	13.00	Lielā aula
Fizikas un matemātikas fakultāte	20. jūnijs	10.00	Lielā aula
Vēstures un filozofijas fakultāte	20. jūnijs	13.00	Lielā aula
Ķīmijas fakultāte	20. jūnijs	14.00	Kr. Valdemāra 48
Sociālo zinātņu fakultāte	20. jūnijs	16.00	Lielā aula
Juridiskā fakultāte	21. jūnijs	10.00	Lielā aula
Moderno valodu fakultāte	21. jūnijs	12.30	Lielā aula
Starptautisko attiecību institūts	21. jūnijs	15.00	Lielā aula
Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte · Pedagoģijas bakalaura studiju programma: - latviešu valodas un literatūras mācību metodika; - latviešu valodas un literatūras mācību metodika mazākumtautību skolā; - svešvalodu mācību metodika. · Pedagoģijas bakalaura studiju programma: - darbības/mācību un kultūras vēstures mācību metodika. · Sociālā pedagoga profesionālo studiju programma · Pedagoģijas bakalaura studiju programma: - vizuālās mākslas un mākslas vēstures mācību metodika; - veselības un sporta izglītība. · Psiholoģijas bakalaura un maģistra studiju programmas (t.sk. PPIC psiholoģijas bakalaura studiju programma) · Pedagoģijas maģistra un izglītības zinātņu maģistra studiju programmas	22. jūnijs 22. jūnijs 22. jūnijs	10.00 12.00 14.00	Lielā aula Lielā aula Lielā aula
Ekonomikas un vadības fakultāte: · Ekonomikas bakalaura studiju programma (RAU) · Ekonomikas maģistra studiju programma (RAU) · Nekustamā īpašuma vērtēšanas skola	26. jūnijs 26. jūnijs	10.00 12.30	Lielā aula Lielā aula
Medicīnas fakultāte	26. jūnijs	15.00	Lielā aula
Medicīniskās pēcdiploma izglītības institūts	27. jūnijs	15.00	Mazā aula
Ekonomikas un vadības fakultāte · Vadības zinību bakalaura studiju programma: - tirgvedība · Ekonomikas bakalaura un maģistra studiju programmas: - uzņēmējdarbības ekonomika; - tautsaimniecības analīze un prognozēšana; - makroekonomika. · Ekonomikas bakalaura un maģistra studiju programmas: - finanses un kredīts. · Banku ekonomista profesionālo studiju programma · Ekonomikas bakalaura un maģistra studiju programmas: - saimnieciskās darbības uzskaitē, kontrole un analīze; - analītiskā ekonomika; - matemātiskā ekonomika; - statistika. · Vadības zinību bakalaura un maģistra studiju programmas: - starptautiskās ekonomiskās attiecības; - starptautiskā ekonomika un bizness. · Vadības zinību bakalaura un maģistra studiju programmas: - tūrisma un viesnīcu vadība; - ekonomikas informātika; - vadības informācijas sistēmas; - vides un uzņēmējdarbības vadība. · Vadības zinību bakalaura un maģistra studiju programmas: - ražošanas vadība; - vadības teorija; - īpašuma vērtēšanas vadība. · Vadības zinību maģistra studiju programmas: - tirgvedības pētīšana; - kvalitātes nodrošināšana un vērtēšana. · Sabiedrības vadības maģistra studiju programma	27. jūnijs 27. jūnijs 27. jūnijs 27. jūnijs 27. jūnijs 27. jūnijs 28. jūnijs 28. jūnijs 28. jūnijs 28. jūnijs 28. jūnijs	10.00 12.30 14.30 16.30 10.00 12.30 14.30 16.30 10.00 13.00 16.30	Lielā aula Lielā aula Lielā aula Lielā aula Lielā aula Lielā aula Lielā aula Lielā aula Lielā aula Lielā aula Lielā aula
Filoloģijas fakultāte	29. jūnijs	10.00	Lielā aula
Rīgas Humanitārais institūts	29. jūnijs	13.00	Lielā aula
Ekonomikas un vadības fakultāte · Ekonomista (grāmatveža) profesionālo studiju programma	24. jūlijs	14.00	Lielā aula

JŪSU ZINĀŠANAI

Otrā Latvijas – Igaunijas sadarbības konference – “Izglītāja loma sabiedrībā”

Tā notika 2001. gada 17. maijā Igaunijā, Valgā. (Pirmā Latvijas – Igaunijas sadarbības konference notika Latvijā, Valkā 22. aprīlī 1999. gadā.)

Otrās konferences mērķis bija – apzināt jaunās tendences izglītības procesā Latvijā un Igaunijā, iezīmēt iespējamās sadarbības formas un virzienus šajā jomā starp abām kaimiņvalstīm.

Konferencē piedalījās referenti no Latvijas Universitātes un Tartu universitātes. Latvijas Universitātes mācību prorektors profesors Juris Krūmiņš savā referātā “Skolotāja izglītība Latvijas augstskolās” aplūkoja skolotāja izglītības iespējas Latvijas augstskolās, uzsvērot, ka liela nozīme ir izglītības centriem ārpus Rīgas – Daugavpils PU, Liepājas PA, Vidzemes augstskolai, Ventspils augstskolai, Rēzeknes augstskolai u. c. Latvijā ir divi modeļi skolotāju sagatavošanai – profesionālās programmas un akadēmiskās studiju programmas. Pēc pētījumu rezultātiem var secināt, ka starp vidusskolu beidzējiem skolotāju profesijas prestižs ir diezgan augsts, tomēr pārāk neliela daļa no studējošajiem pēc studiju beigšanas uzsāk darbu skolās.

Pedagoģijas un psiholoģijas institūta direktore asociētā profesore Tatjana Koķe savā referātā “Izglītības sociāli pedagoģisko funkciju: realitāti un perspektīvu” minēja Roterdamas Erasma atziņu, ka par cilvēku nepiedzimst, cilvēku izglīto. Līdz ar to pedagoga uzdevums ir rosināt saprātu, aktualizēt apziņas raksturīgāko darbību – domāšanu, lai cilvēks varētu sevi pilnveidot, strādājot “savā labā un attīrot sevi no sārņiem”. XXI gadsimts ir nosaukts par izglītības laikmetu. Tas nozīmē, ka tas būs skolotāju un skolēnu laikmets, kurā palielināsies pedagoģijas loma zinību kontekstā.

Ar savu atraktivitāti un aizraujoši pasniegto tēmu “Dzīve, izglītība, izglītotāji, sabiedrība” visus klausītājus saistīja Fizikas un matemātikas fakultātes docents Andris Broks. Viena no referāta domām bija, ka mums jāapzinās pasaules procesu straujā mainība, globalizācija, arvien izteiktāka kļūst dažādu tautu dzīves sociālā polarizācija. Industriāli attīstītajās valstīs fizisko darbu aizvien vairāk nomaina garīgais darbs un tiek runāts par informacionālās, kā arī mūžizglītojošās sabiedrības veidošanos.

Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes dekāns, asociētais profesors Andris Kangro ar savu referātu “Izglītības kvalitātes vienlīdzība sabiedrībā” klātesošos iepazīstināja ar vairākiem starptautisko pētījumu rezultātiem, piemēram, IEA Trešo starptautisko matemātikas un dabaszinātņu pētījumu 1995. gadā un 1999. gadā (TIMSS un TIMSS – R), IEA Pilsonekās izglītības pētījumu u. c. Pētījumu rezultāti

parāda gan izglītības kvalitāti Latvijas skolās salīdzinājumā ar praktiski visām attīstītākajām pasaules valstīm, gan izglītības kvalitātes izmaiņu tendences pēdējā desmitgadē, gan izglītības kvalitātes ievērojamas atšķirības Latvijas pilsētās un laukos, skolēnu sasniegumu atkarību no ģimenes sociāli ekonomiskā stāvokļa u. c. faktoriem. Izglītības kvalitāte un vienādas iespējas visiem sabiedrības locekļiem iegūt kvalitatīvu izglītību mūsdienās ir aktuāls jautājums visā pasaulē. Kvalitatīvas izglītības iespēju nodrošināšana visai sabiedrībai ir grūts uzdevums valstu izglītības sistēmām. Šo problēmu pēta un mēģina atrast risinājumus daudzas valstis un starptautiskas organizācijas, piemēram, OECD, Eiropas Savienība, UNESCO.

Referenti no Tartu universitātes – mācību prorektors, profesors Volli Kalm iepazīstināja konferences dalībniekus ar tēmu “Par skolotāja izglītību jaunajā mācību sistēmā”, pastāstot par skolotāja izglītību jaunajā mācību sistēmā, par skolotāju izglītības bakalaura un maģistra programmu sagatavošanu Tartu universitātē, par pārkvalifikācijas iespējām.

Interesants bija izglītības nodaļas dibinātāja – dekāna, profesora Tomasa Tenno referāts “Apmācāmo ievirzīšana mācību procesa pētnieciskajā darbā” – par skolnieku, studentu iesaistīšanu pētniecībā, kas tika balstīts uz veiktajiem pētījumiem ASV un Zviedrijā. Tika runāts par apmācību, kas virzīta uz izzināšanu un izpēti, ko varētu nosaukt par “atklājuma mācību”. Tiesa, šādam apmācības veidam ir nepieciešamas īpašas programmas un mācību līdzekļi.

Zinātnes attīstības nodaļas skolotāju izglītības projekta vadītājs, pedagoģijas nodaļas vadītājs Hasso Kukemelk savā referātā “Skolotājs infosabiedrībā” meklēja skolotāja lomu “infosabiedrībā”, norādot, ka mūsdienai skolotājam ir daudz jāmacās un jāmaina savas mācīšanas metodes atbilstoši mūsdienai sabiedrības prasībām un iespējām.

Diezgan plaši par Tartu universitātes atvērtās universitātes mūžizglītības idejas realizāciju konferences dalībniekus informēja Reģionālās attīstības nodaļas speciāliste Eeva Kumberg savā referātā “Tartu universitātes atvērtā universitāte – mūžizglītības idejas realizētāja”.

Atšķirīgs viedoklis no pārējiem referentiem bija Valgas Arodizglītī-

No kreisās LU mācību prorektors profesors Juris Krūmiņš un Tartu universitātes mācību prorektors profesors Volli Kalm

bas centra pasniedzējam Peep Leppik, kurš runāja par tēmu “Apmācības paradigmas problēmas Igaunijā 21. gs. sākumā”. Lai gan viņš nenoliedza datora ievērojamo vietu mūsdienai izglītībā, tomēr klātesošos aicināja padomāt par to, ka “uz uzveres iespēju pamata izveidotā virtuālā pasaule aizved bērnu no dabiskās vides un rada iespaidu “par visa zināšanu”, ar ko saistās domāšanas aprobežotība, virspusība un darbaspēju samazināšanās”.

Otrās Latvijas – Igaunijas sadarbības konferences “Izglītāja loma sabiedrībā” noslēgumā tika pieņemts noslēguma protokols:

Otrās Latvijas – Igaunijas sadarbības konferences “Izglītāja loma sabiedrībā” organizētāji – Latvijas – Igaunijas institūts un Igaunijas – Latvijas institūts – informēja, ka līdzšinējā institūtu sadarbība ir sekmīga un tā ir jāturpina kultūras, izglītības, sporta un tūrisma jomās.

Latvijas – Igaunijas institūtam un Igaunijas – Latvijas institūtam jāsauglabā koordinators loma starp Latvijas ziemeļaustrumu un Igaunijas dienvidaustrumu reģioniem un jāveicina Latvijas Universitātes, Tartu universitātes, Vidzemes augstskolas pasniedzēju potenciāla aktīvāka iesaistīšana institūtu kopīgi organizētajos semināros, vasaras skolās un izstrādātajos kopējos projektos.

Latvijas – Igaunijas institūts, Igaunijas – Latvijas institūts un konferences dalībnieki atbalstīja noslēguma protokolu, kurā nolēma:

1. Latvijas – Igaunijas sadarbības konferences rīkot katru otro gadu.
2. Latvijas – Igaunijas sadarbības konferenču starplaikos rīkot kopīgus seminārus, vasaras skolas, veidot kopīgus starptautiskus projektus.
3. Veicināt Valgas un Valgas Tālmācības centru izveidi un attīstību.
4. Atbalstīt Baltijas studiju telpas veidošanos, iesaistot Latvijas ziemeļaustrumu un Igaunijas dienvidaustrumu reģionus.

GINTA TORA,

LU Studiju daļas izglītības metodikē

SUMMER SCHOOL 2001 in Tartu, Estonia UNIVERSITY TEACHING (3 credit points)

August 6-12, 2001

Lecturers: Kirsti Lonka (University of Helsinki), Joergen Bang (University of Aarhus), Jude Carroll (Oxford Brookes' University) Fee: 2 000.- EEK (+ accommodation in hostel with breakfast - 200 EEK per night) For the second year the Open University of the University of Tartu complies a wide-scale summer course for teachers and post-graduate students from different higher education institutions with the aim to initiate exchange of experiences and to give systematic overview, skills and

knowledges in issues of university teaching.

The course will be open to university teachers, Master and PhD students from Baltic States and Nordic countries.

If we will get support from NórFA, there would be available 15 grants for post-graduate students (max 3 for students from one country). The grant covers participation fee, accommodation and travel expenses. Information will be available by the end of May.

The modules of the course follows:
• Course design and evaluation 1 AP (J. Carroll)

6-7 august 2001, Tartu

The topics of the lectures follows: 1. Lecturing for student learning, 2. Theo-

ries of student learning, 3. Designing effective seminars and tutorials, 4. Organising and managing student discussion and group work, 5. Systematic course design, 6. Designing reliable assessment tasks, 7. Designing and using assessment criteria, 8. Evaluation: key ideas.

• Active methods in teaching and learning 1 AP (K. Lonka)
8-9 august 2001, Tartu

The topics of the lectures follows:

1. How to activate your students? How to foster thinking skills in higher education? Some principles from the psychology of learning 2. Helping students to finish their theses: - psychology of written composition; - process-

writing in the university; - writing across the curriculum; - writing-intensive courses, 3. What is problem-based learning: - theory and practice; - a case from medical school; 4. Assessment and evaluation: - exams - what do they measure? - how to conduct and score exams; - portfolios and some other alternative forms of assessment.

• Learning and teaching in distance 1 AP (J. Bang)

10-11 august 2001, Tartu

1. Models for DE - some socio-economic considerations, 2. From teaching to learning - some pedagogical considerations, 3. Writing educational materials for ODL (1), 4. Writing educational materials for ODL (2), 5. Video- and audio-

conferencing in ODL, 6. Computer-conferencing in ODL, 7. Virtual seminar - the HUMANITIES and CEFES experiences, 8. e-learning-merging of ODL and conventional teaching?

Every module ends with some assessment and the student will get the Certificate of Tartu University.

Information and registration:
Distance Education Centre of University of Tartu Lossi 24, 51003 Tartu, Estonia, Tel: +372 7376 213. Fax: +372 7375 562, e-mail:

Visit also our web-site:
Ms. Ülle Kesli Summer School Project manager +3727376213, kesli@ut.ee

LU ĪPAŠUMI

LU pieder pilis, kas

Kristapa Morberga vasarnīca Dzintaros

Par LU īpašumiem, kas iegūti no savulaik Latvijas mecenātu dāvinājumiem, "Universitātes Avīzē" esam rakstījuši vairākkārt. Šoreiz pirms LU Fonda atskaites, kura direkcija pārrauga un dažus no tiem apsaimnieko, LUF direktore Laimdota Šnīdere mūs iepazīstināja ar šobrīdējo situāciju.

Apskatē gan nav neviena no LUF valdes un pilnvarniekiem, bet toties esam mēs – "UA" korespondenti un Studentu Padomes deleģēts pārstāvis. Par redzēto un dzirdēto varētu izdot interesantu bukletu, avīzē varam atvēlēt tikai nedaudz vietas.

Jūrmalā, Dzintaru prospektā 52/54 atrodas Kristapa Morberga 1925.gada dāvinājums, LUF to apsaimnieko no 1999. gada 17. maija. Pirms tam te bijusi Gorkija v. n. sanatorija.

Ēku komplekss un interjera elementi ir valsts nozīmes arhitektūras un mākslas pieminekļi. Arhitekta Pēterā Blūma birojs veic iespējamās restaurācijas analīzi, pirmkārt, vitrāžam, otrkārt, dažādām dārza un telpu skulptūrām u.tml.

Rīta saules pielietā ir kādreizējā bibliotēkas telpa, krāšņas ir dažādās krāsīs, kuras iekārojuši Melngalvju nama restaurācijas speciālisti, taču

pieņemts cienīgs lēmums – šie mākslas darbi nav atdodami, jo ir LU īpašums.

1963. gadā celtajā sanatorijas korpusā veikts kosmētiskais remonts un glīti iekārtotas istabiņas, īpaši 1. stāvā. Uz tām var cerēt Jāņa Dāvja ("UA" Nr. 14) mantojuma pretendenti – studenti atturībnieki. Radies priekšlikums J.Dāvja dāvāto namu K.Barona 49 izmantot LU peļņas ieguves nolūkiem.

Jūrmalai ir sava aura un, protams, jūra, tādēļ tas būtu labs variants. Studentu Padomes ziņā būtu kompensēt šo studentu ceļa izdevumus.

Morberga vasarnīca, kas atgādina pili, atbilst vismaz rektora rezidenču prasībām, bet, kā ierosināja L.Šnīderes kundze, Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes mākslas specialitāšu studenti savos prakses darbos varētu izstrādāt projektus par ēkas izmantošanu.

K.Morberga sieva gribējusi, lai pils saulē spīd zeltā. Sievas lūgums ticis izpildīts, lai arī neatbilst būvniecības prasībām, un koka celtnē apsista ar skārdu. Ēka gadu gaitā sākusī pūt, bet, kā teiktu franči: meklējiet sievieti!

Kopmītnēs istabu īre ziemas sezonā ir Ls 46. Studentiem, protams, atlaides.

LU Fonda amatnieki atjauno apkures un ūdensapgādes sistēmu, taču jāsaprot, ka restaurācijas izmaksu lielums liks pieņemt lēmumu par ēku kompleksa ilgtermiņa nomu potenciālajam investoram.

Ieņēmumi no 01.01.2000. - Ls 5951,82, izdevumi - Ls 17627,80.

Baldone, "Riekstkukals". Daudzi būs dzirdējuši, ka šeit atrodas Observatorijas teleskops. 1960. gadu beigās šo projektu realizējis zinātnieks Jānis Ikaunieks. Šī mežu teritorija kopā ar LU Astrofizikas institūta ēkām izmantojama atpūtas un sporta kompleksa izveidošanai. Kopmītnu ēkās jau šobrīd var dzīvot un, piemēram, rakstīt disertācijas doktoranti, lielajā sporta zālē sportot. Šogad šeit jau noritēja Veselības dienas. Baldonē ir arī romantisks meža ezers, lai arī ļoti dziļš, un pirtīņa.

Darāmā te pietiek, bet teritorija un ēkas ir to vērts, tādēļ LUF iesniegjis privatizācijas ierosinājumu.

Par Roberta Hirša 1971. gada dāvinājumu, Ligatnes pagasta "Ratniekiem", savās slejās esam rakstījuši visvairāk. Katru reizi šeit esot, mani kolēģi apliecina, ka iespaids paliek arvien sakoptāks un varenāks.

2000. gadā LUF organizējis vienas ēkas jumta rekonstrukciju, kā arī meža izstrādi slēpošanas trases ierīkošanai, kam atrasti arī sadarbības partneri.

Ēku komplekss un teritorija atrodas Gaujas nacionālā parka teritorijā, tādēļ varat iedomāties, ka daba šeit ir brīnumjauka. Žēl, ka šogad nezied lielais ābeļdārzs, bet stārķiem vienlīdz "Ratniekos" patīk, jo katru gadu viņi šeit pulcējas, laiž pasaulē mazuļus. Sadarbībā ar Bioloģijas fakultātes un Latvijas Dabas fondu tiek veikti florā un faunas pētījumi ar mērķi veidot bioloģiskās takas, bet Bulduru dārzkopības skolas audzēkņiem radīta iespēja apgūt dārzkopību un praksē realizēt ainavu arhitektūru.

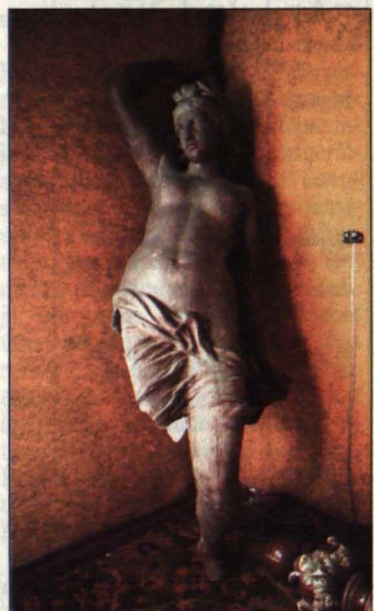
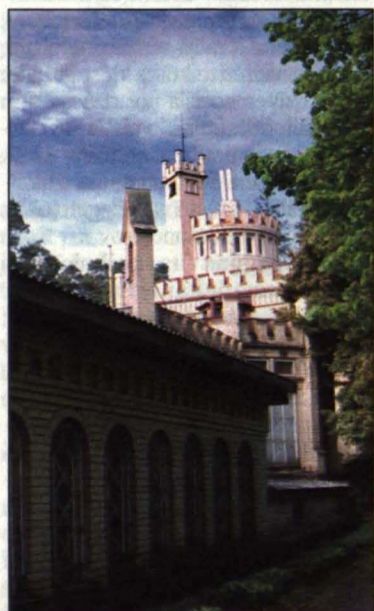
30. gados "Ratniekos" bija paaugstsaimniecība, jo visas būves un inženierkomunikācijas atbilda Eiropas modernākajiem sasniegumiem. Vēl šodien teicamā stāvoklī ir pagrabī, žāvētava, kūts, kuras jumta stāvs

Dzintaru prospektā kopmītnēs - virtuve

Istabiņas 1. stāvā pēc remonta

LU ĪPAŠUMI

reiz mirdzēja zeltā

"Riekstukalna" Baltā māja jeb iespējamā viesnīca

Pirtiņa pie meža ezera

ir tik liels un plašs, ka tur var rīkot grandiozu balli.
"Ratnieku" pārvaldnieks V. Lediņa kungs ir priecīgs par jau izdarīto un nebeidz sapņot par nākotnes perspektīvām. Studenti šeit allaž gaidīti, jo, piemēram, šovasar talkās varētu atjaunot baseinu, kur peldēties. LUF pat atrastu iespēju par darbu samaksāt.

Ieņēmumi no 01.01. 2000.- LS 5799,13, izdevumi - Ls 4083,15.
Tā paša vīra un uzņēmēja R.Hirša dāvinājums ir Rīgā, Salamandras ielā 1.
Teritorijā atrodas bijusī fabrika "Rīgas Audums", divas laivu piestātnes (kooperatīvi) Juglas kanāla krastā, futbola laukums un astoņas dzīvojamās mājas, no kurām LUF apsaim-

nieko piecas. Viena no ēkām šobrīd ir LU jauniešu viesnīca. Ēkas komandante izrāda dušas telpas, virtuves. Šeit veikts kosmētiskais remonts.

12 līdz 18 m² lielās istabiņas ļoti labprāt irē. Cena- Ls 35 mēnesī.

Futbola laukums ir teicamā kvalitātē, tikai sporto nevis LU studenti, bet citi. LU Sporta klubs vēl domā.

Iespaidīga ir kādreizējā Hirša kunga dzīvojamā māja. Atkal celta ar vērienu un plašumu. Lielajā pieņemšanas zālē ir bijis pat mākslīgais ūdenskritums, kas vēl tagad var vēstīt par reiz piedzīvoto. Kādu laiku šai rezidencē bijis bērnu dārzs, bet vēl pavisam nesen tā demolēta un arī dedzināta uz nebežu. Ozolkoka parketa un kāpņu fragmenti palīdz iztēloties zaudēto skaistumu. No nama skatu torņa reiz pavēries skats uz mežiem un ūdeņiem. Tagad vēl mežus manām, bet pārsvarā acīs krīt nesakoptība. "Šeit jau varētu ierīkot vismaz studentu radio," saka kolēģis, "bet viņiem jau ir telpas..."

Teritorijas un dzīvojamu māju sakārtošanai nepieciešamās investīcijas vērtējamas apmēram 100 līdz 150 tūkst. latu apjomā. Šim LU īpašumam nav atsavināšanas aizlieguma.

Rīgā pazīstamākie īpašumi ir vēl Basteja bulv. 12, K.Barona ielā 49 un Nometņu iela 18.

K. Barona ielā ir 35 dzīvokļi, pirmajā stāvā telpas nomā veikali. Nepārstā, ka jumta kupolu sedz stikls. Bēniņos ideāla vieta būtu mākslinieku darbnīcām. Šobrīd vēl ir problēmas ar vairākiem īrniekiem. Ieņēmumi - Ls 52804,91 izdevumi - Ls 9287,08. Kapitāla celtnē ir Nometņu ielā, par to liecina arī ieņēmumi - Ls 10232,88, izdevumi tikai - Ls 2308,80. Basteja bulvāra īpašums Universitātei devis Ls 100127,4 un radījis izdevumus tikai 12757,72 latu apmērā.

ILZE BRINKMANE

Kūts "Ratniekos"

Šeit šovasar varētu atjaunot baseinu

Roberta Hirša Rīgas rezidences godības daži liecinieki

Nama jumtam K. Barona ielā 49 ir stikla kupols

Pirmo stāvu nomā veikali

Nams Nometņu ielā 18

Mākslīgais ūdenskritums Salamandras ielā 1

PIE VIŅIEM

Augstākās izglītības iespējas Zviedrijā

(Nobeigums. Sākums "UA" nr. 15)

Zviedrijā studentiem nav jāmaksā par izglītību. Valsts rūpējas arī par viņu iztikas līdzekļiem studiju laikā. Līdz šim tā piešķirusi 7 miljardus zviedru kronu gadā augstskolu finansēšanai, bet šogad vēl pielikusi 4,1 miljardu. No tiem 1,8 miljardi gadā ir paredzēti studentu studiju pabalstu paaugstināšanai. Šo pabalstu saņemšana šogad ir mainījies - agrāko 7200 zviedru kronu vietā var saņemt 8800 kronu mēnesī. Studiju pabalstu saņemšana gan ir ierobežotam studiju ilgumam, tas ir, 240 nedēļām, ja students ir vecumā līdz 40 gadiem. Sākot ar 41 gadu, studiju pabalstu izmaksā 220 nedēļas, pēc 50 gadiem - 40 nedēļas. Studiju laiks tiek ieskaitīts arī kā darba stāžs pensijas saņemšanai. Noteikumos ir paredzēts, ka bijušajiem studentiem studiju aizņēmuma summa ir jāmaksā 25 gadu laikā, bet praktiski tā netiek atmaksāta, jo ir noteikts, ka atpakaļ atmaksātā summa nedrīkst pārsniegt 5 % no personas ikmēneša ienākuma līdz 50 gadu vecumam. Sākot no 50 gadu vecuma, tie ir 7 % no ienākumiem. Pēc 67 gadiem parāds tiek automatiski dzēsts. Vidēji jaunā speciālista alga pēc studiju pabeigšanas ir aptuveni 20000 zviedru kronu mēnesī. Minimālā summa vienam cilvēkam iztikai ir noteikta 6100 zviedru kronas mēnesī. Agrāk no algas atvilka 4 % studiju parāda dzēšanai, un jaunā atmaksāšanas sistēma no šogadā tiek uztverta ar tik lielu sašutuma vētru, ka ir iespējamas izmaiņas. Augstskolu pārvalde ir studentu ekonomisko problēmu risināšanas konsultanti, kuri iesaka, kā lētāk izdzīvot, piemēram, informē par tieši studentiem pieejamām atlaidēm transportlīdzekļos, veikalos, dzīvokļu irē utt.

No 147 Zviedrijas augstākajām mācību iestādēm 11 ir universitātes. Katra no tām lepojas ar kaut ko sev raksturīgu. Piemēram, **Upsalas universitātē** ar to, ka ir dibināta 1477. gadā un ir viena no vecākajām un arī viena no lielākajām universitātēm. Tajā studē 37 000 studentu, kopējais štata darbinieku skaits ir

5500, no kuriem 3000 ir iesaistīti tiešajā izglītības darbā kā docētāji. Upsalas universitātē ir izdalītas trīs lielas sekcijas - humanitārā un sociālā; medicīna un farmācija; tehniskā un dabas zinātne. Visas sekcijas kopā piedāvā 45 izglītības programmas un 1200 brīvās izvēles kursu. Lielākais kurss iestājoties joprojām ir jāpārvar tiem reflektantiem, kas vēlas kļūt par ārstiem un psihologiem. Upsalas universitātē lepojas arī ar labiem studentu dzīvošanas apstākļiem - katram ir atsevišķa 17 m² istaba studentu mājās vai arī dzīvoklis. Ja nepietiek savu dzīvokļu, tā saucamā studentu pilsētiņas pārvalde (Studentstaden), tos irē no pilsētas pārvaldes. Šogad Upsalā studentiem tiek izīrētas 3570 studentu istabas un 2700 dzīvokļi, bet tiek solīts, ka jau 2002. gadā uzcelt jaunas studentu dzīvokļu mājas. Aktīvi darbojas četrpadsmit tā saucamās nācijas, kas ir studentu organizācijas. Parasti katrā nācija veidojas kā viena Zviedrijas novada (lēņa) studentu apvienība. Nācijām ir atsevišķas saietas mājas pilsētas centrā. Dažām ir arī savas viesnīcas.

Stokholmas universitātē studē 33 000 studentu un strādā 6200 štata darbinieku. Kā jau galvaspilsētas universitātē, tā lepojas ar iespējām izmantot arhīvus, muzejus, bibliotēkas, zinātniskos institūtus un pilsētas kultūras dzīvi. Stokholmas universitātes studenti organizē populāras koncertus, festivālus, populāras lekcijas un debates. Šajā augstskolā ir atvērtas 30 pamatprogrammas un 800 brīvās izvēles kursu apmēram 80 dažādās disciplīnās.

Lundas universitāti nodibināja 1666. gadā, lai dienviddaļas provincē, kuru 1658. gadā atkaroja Dānijai, nostiprinātu zviedru kultūru. Agrāk Lundā bija teoloģijas skola, un Lunda Viduslaikos bija Skandināvijas arhibīskapijas galvaspilsēta. Tagad Lundas universitātē ir septiņas fakultātes, zinātniskie centri un asociētas augstskolas Malmē (Mūzikas augstskola, Deju augstskola, Teātra augstskola un arī daži medicīnas institūti). Lundas universitātē mācās 32000 studentu, strādā 5800 darbinieku, no tiem 1570 ir zinātņu doktori. Te ir

atvērtas 60 izglītības programmas un 850 brīvās izvēles kursu.

Linčēpingas universitātē ir trīs fakultātes: filozofijas, medicīnas un tehniskā.

Šajā universitātē studē 20 000 studentu, ir atvērtas 60 izglītības programmas un 400 brīvās izvēles kursu. Tehniskā fakultātē ir devusi ievirzi daudz jaunu privātu firmu radīšanai. Sevišķi daudz zinātnisku un praktisku pētījumu tiek veikti mežsaimniecības jomā.

Umeo universitātē ir jauna. Tā dibināta tikai 1965. gadā. Pati pilsēta ir jauna. Tajā ir tikai 100 000 iedzīvotāju, kuru vidējais vecums ir 36 gadi. Šogad Umeo universitātē studē 24 000 studentu, ir atvērtas 100 izglītības programmas un ap 1000 brīvās izvēles kursu. Umeo universitātē lepojas ar Skandināvijā lielāko tālmācības programmu. Tajā mācās 5000 studentu. Universitātē ir piecas fakultātes: humanitārā, medicīnas, sociālā, tehniskā un dabas zinātne, pedagoģiskā. Tās atrodas vienkopus universitātes pilsētiņā, tā sauktajā "campus".

Ērebrū universitātē arī ir iekārtota kā universitātes pilsētiņa. Universitātei ir tikai 30 gadu, un tās devīze ir "Dulce est sapere" (ir prieks zināt). Universitātē dominē sociālās un humanitārās programmas, tāpēc kā četri galvenie pētījumu objekti tiek minēti: demokrātija un cilvēku attiecības; cilvēka vērtība un veselība; cilvēku darbība un tirgus attiecības; cilvēku jūtas. Ir priekšlikumi atvērt piekto programmu, kurā studētu kriminoloģiju un ciетumnieku psiholoģiju. Ērebrū universitātē studē ap 11 000 studentu.

Karlstādes universitātē ir dibināta 1843. gadā, un tai ir lielākā skolotāju izglītības programma. Otrajā vietā ir medmāsu augstākās izglītības programma. Karlstādes universitātē studē 10 000 studentu un 200 doktorantu. Šī universitātē ilgu laiku bija kā augstskola, bet no 1998./1999. gada ir universitātē.

Gēteborgas universitātē sākotnēji bija augstskola un kļuva par universitāti 1954. gadā. Tā ir liela universitātē, kurā mācās 36 000 stu-

dentu un ir 4700 štata darbinieku. Gēteborgas universitātē ir deviņas fakultātes, kuras sadalītas 70 institūtos. Tās ir: humanitārā, sociālo zinātņu, tirdzniecības, medicīnas, zobārstniecības, dabas zinātņu, mākslas, pedagoģijas, medmāsu. Šīs universitātes pārziņā ir arī daudzas augstskolas: Dizaina un mākslas, Fotogrāfijas, Filmēšanas, Mūzikas, Teātra, Operas, Vadības zinātņu un Tirdzniecības. Agrāk Gēteborgas universitātē bija arī farmācijas fakultāte, kurai pateicoties, šajā lēnī ir nostiprinājies farmaceitisko firmu attīstība.

Zviedrijā ir arī specializētas universitātes, kā **Luleo Tehniskā universitātē** un **Zviedrijas Lauksaimniecības universitātē**.

No šiem piemēriem ir redzams, ka Zviedrijas iedzīvotājiem nav viegli izvēlēties. Jāņem vērā, ka bez universitātēm vēl ir daudzas citas augstskolas. Ir par ko padomāt - vai izvēlēties valsts, vai neatkarīgu augstskolu, jaunu vai ar senām tradīcijām, lielu vai mazāku. Pie tam vai katru gadu tiek atvērts ap 10 000 jaunu izglītības programmu, kursu, skolu. Viena un tā paša nosaukuma izglītību var iegūt dažādās augstskolās vai universitātēs. Kā izvēlēties piemērotāko? Zviedrijā atšķirība starp universitāti un augstskolu ir vispirms tajā apstākļi, ka universitātē vienmēr piedāvā zinātniskā darba iespējas un ir valsts institūcija, kamēr augstskolas var piederēt dažādiem saimniekiem: komūnām, valstij, privātpersonām, organizācijām utt. Zviedrijā nepastāv oficiāla augstāko izglītības iestāžu rangu sistēma. Tas, protams, neizslēdz to, ka darba devēju un studentu vidū varētu būt sava universitāšu un augstskolu reputācijas skala, bet oficiāli visi ir pret tādās informācijas publicēšanu.

Augstskolas pārvaldes eksperti, izvērtējot divu lielu un senu universitāšu, divu mazāku un jaunu un četru augstskolu absolventu zināšanas, ir secinājuši, ka augstskolas kvalitāte studentu zināšanu līmeni ietekmē daudz mazāk nekā viņu pašu prasme mācīties. Jo augstākās ir studenta zināšanas, iestājoties universitātē, jo vairāk laika viņš velta patstāvīgam darbam, jo labāks ir viņa studiju bei-

gu eksāmenu novērtējums. Tādējādi eksperti ir secinājuši, ka kontaktstundu skaits var būt vēl mazāks, tas neietekmēs augstskolas kvalitāti. Studentu pašu vērtējumā netiek salīdzinātas izglītības programmas. Viņi uzskata, ka nekvalitatīvu programmu Zviedrijā nav. Studentiem svarīgi ir dzīvošanas apstākļi konkrētajā pilsētā, studiju pabalsta lielums attiecīgajā mācību iestādē, sociālie atvieglojumi, studentu dzīves norises, iespējas vasarās strādāt, starptautiskās apmaiņas programmas utt.

Pierobežas rajonos tiek popularizēta iespēja studēt abās kaimiņvalstīs, piemēram, zviedru studentiem Dānijā un otrādi. Zviedrijas Lauksaimniecības universitātei ir kopīgas fakultātes un kursi ar Dānijas Veterināro un Lauksaimniecības augstskolu. Studenti var mācīties atsevišķus semestrus Dānijā un pēc tam pārnākt atpakaļ uz Zviedrijas mācību iestādēm. Tāda iespēja ir arī Lundas universitātē. Arī farmācijas studenti no Zviedrijas dažreiz kādu kursu izvēlas studēt Dānijā. Taču tāda gadījumā ir jāprot abas valodas, jo līdz šim ne Dānijā, ne Zviedrijā studijas nenotiek citā kā valsts valodā.

Angļu valodā var mācīties ārzemju universitātēs. Piemēram, **Johnson & Wales (J&W)** universitātē ir vienīgā amerikāņu universitātes filiāle Gēteborgā, Zviedrijā. Pirmo gadu studenti mācās Zviedrijā, lai pierastu pie amerikāņu studiju stila. Pēc tam viņi turpina studijas kādā no piecām J&W universitātes vietām ASV. J&W universitātē ir privāta, neliela universitātē, kurā uzņem studentus no dažādām valstīm un mācības notiek angļu valodā. Pašlaik Gēteborgas filiālē mācās ap 90 nacionalitāšu studenti. J&W universitātē sevi reklamē kā mācību iestādi, kas dod internacionālā biznesa "topizglītību". Pēc šīs universitātes pabeigšanas absolventi kļūst par lielu starptautisko uzņēmumu un firmu vadītājiem.

Dr. hab. biol., asoc. prof.

RUTA MUCENIECE,

LU Medicīnas fakultātes Farmācijas
programmas direktore

Turnejā pa Somijas augstskolu bibliotēkām

Bibliotēku darbinieku delegācija no vairākām Latvijas augstskolu bibliotēkām, informācijas centriem, kā arī no publiskajām bibliotēkām - pavisam 45 cilvēki - aprīļa beigās devās komandējumā uz Somiju, lai iepazītos ar šīs ziemeļvalsts augstskolu un pilsētu bibliotēkām un tajās uzkrāto pozitīvo pieredzi. Latvijas Universitātes Bibliotēku pārstāvēja tās direktors GUNARS MANGULIS. Lūdzām viņu dalīties iespaidos.

- **Manguļa kungs, vai jūsu ceļa mērķis bija tikai Helsinkī?**

- Nē, arī citas pilsētas. Bijām Tampere universitātes bibliotēkā, Juveskilas, Kuopio universitāšu bibliotēkās, bet mūsu brauciena galējais ziemeļu punkts atradās aiz Polārā loka - Rovaniemi, kur mīt "īstais" Ziemeļvētku vecītis. Saņēmām diplomu, ka tik tiešām esmu šķērsojis Polāro loku. Laiks bija visnotaļ labvēlīgs, tikai pie Polārā loka līņāja, bet upes un ezeri bija kaldi ledū, mežā vidēja sniegs un ganījās ziemeļbriežu ganāmpulki. Jā, redzēju Ziemeļvētku vecīti viņa tronī.

Daudzās somu pilsētās (arī Helsinkos) gājēji pārvietojas ar slēpju nūjām rokās, lai gan sniega vairs nebija. Somi esot tik sportiski, ka šādā veidā nodarbinot gan roku, gan kāju,

gan ķermeņa augšdaļas muskuļus.

Uzkāpu 72 metrus augstajā tornī pie Helsinku olimpiskā stadiona.

Bet, ja runājam nopietni, brauciens bija lieliski organizēts. Somijas bibliotēku kolēģi bija sarūpējuši speciālu programmu, izrādēt savu bibliotēku skaistās telpas, detalizēti stāstot par darbu un problēmām, informācijas tehnoloģiju plašo pielietojumu un automatizāciju. Braucieni sekmēja arī tas, ka vizīti no Somijas puses veiksmīgi organizēja Somijas bibliotēku dienesta koordinatore Kristīne Virtanene, ar kuru vairākkārt esam tikušies Rīgā.

- **Kas no redzētā un dzirdētā šķita būtiskākais?**

- Somijā bibliotēku likums ir pieņemts 1998. gadā, tā realizācijai izstrādātas atsevišķas programmas. Ja runājam kopumā par vērtīgāko pieredzi, tad, pirmkārt, Somijas bibliotēku skaistās ēkas un iekārtības. Būves ir konstruktīvi vienkāršas, racionālas, praktiskas, bet tehnoloģiski līdz pēdējam sīkumam pārdomātas, lai bibliotekāru darbs un lasītāju apkalpošana noritētu optimālos apstākļos. Telpas ir gaišas, plašas. Starp plauktiem - plašas ejas, ērtas lasītāju vietas, bibliotēkās ir daudz datoru, tādēļ studentiem dotas visas iespējas iegūt informāciju. Piemēram, Lapzemes universitātē Rovaniemi pilsētā izveidota neliela kino-

zāle pagrabtelpās, kur var skatīties filmas, notiek studentu apmācības kursi, var izmantot DVD diskus, videokasetes, datorprojektoru un pieslēgumu internetam.

Arī bibliotēku pārbūves un rekonstrukcijas notiek tikai saskaņā ar profesionāli izstrādātiem projektiem.

Lielākajā daļā bibliotēku ir t. s. zaļie stūrīši ar augiem, baseiniņiem, pat strūklakām.

Personālam ir radīti visi apstākļi veiksmīgam, raženam darbam, ir ērtas darba vietas ar labas algas. Darbiniekiem iekārtota pat sava kafijas istaba. Bibliotekāriem ar maģistra grādu algas ievērojami augstākas nekā bakalauriem, tā esot Eiropas Savienības norma. Algām izmanto 60 līdz 70 procentus no bibliotēkas kopējā budžeta, turpretim mums šis skaitlis sasniedz tikai apmēram 40.

Otrkārt, Somijas bibliotēkas daudz strādā pie darba uzskaites organizācijas jeb statistikas. Visi darba procesi tiek uzskaitīti, analizēti un uz statistikas bāzes veidoti projekti bibliotēku darba tālākai pilnveidei. Uzskaites datus rodami visracionālākie argumenti darba uzlabošanai, nepieciešamajam finansējumam.

Helsinku pilsētas bibliotēka pērn ir ieguvusi vienu miljonu ASV dolāru no Bila Geitsa fonda kā balvu par labāko informācijas tehnoloģiju sis-

tēmu.

Pašā **Helsinku**

centrā ir uzbūvēta

t.s. kabelbibliotēka

- specializēta digitālā

bibliotēka, kurā

visu informāciju ie-

gūst ar datoru palī-

dzību. Šī bibliotēka

ir neliela, bet ļoti

populāra Helsinkos,

to apmeklē apmē-

ram 1000 cilvēku

dienā.

Tampere universitātes biblio-

tēkā ir izveidota

speciāla virtuālā bibliotēka un elek-

troniskais grāmatu veikals.

Treškārt, daudz valstī dara lasītā-

ju apmācības organizācijā. Augstsko-

lu bibliotēkās pirmo kursu studen-

tiem apmācības kursi lielākoties ob-

ligāti, par to beigšanu dod vienu kre-

dītpunktu. Kursi darbojas ne tikai

rudenos, bet arī pārējā laikā. Tos var

apmeklēt arī vecāko kursu studenti,

pasniedzēji un citi lasītāji.

Kursu organizācijai izveidotas

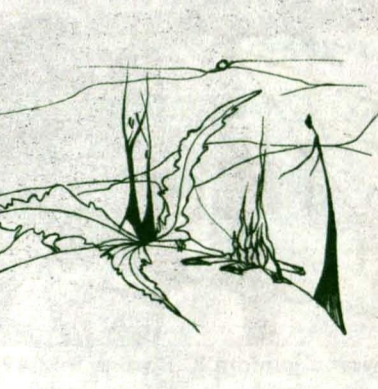
speciālas apmācību klases ar vismaz

15 - 20 datorizētām darba vietām,

datorprojektoru un lielu ekrānu pie sienas.

Atsevišķās universitātēs veido lasītā-

ju apmācības interneta kursus. Daudz var iemācīties, neklātienē

Lindas Bieles zīmējums

pieslēdzoties šo kursu datu bāzei.

Pie **Kuopio universitātes bibliotēkas** cels jaunu ēku mācību centram ar visjaunākajām datortehnoloģijām un audio, kā arī video iespējām.

Tieši Kuopio universitātes bibliotēkā atrodas tālmācības klase ar iespējām pieslēgties tālmācības centriem citās pilsētās un valstīs. Šis apmācības veids kļūst arvien populārāks, jo tas ir ērtāks un izdevīgāks, nekā izsaukt profesorus no ārzemēm. Tālmācību kursus organizē pasniedzēji, savukārt bibliotēka nodrošina telpas un visas tehniskās iespējas. Šajā bibliotēkā ir speciāli eksperti interneta pedagoģijā.

15. lpp. ▶

STIPENDIJAS

Apdrošināšanas a/s RSK piešķir stipendijas

Apdrošināšanas a/s RSK piešķir pieciem sekmīgākajiem talantīgākajiem Latvijas Universitātes studentiem ikmēneša stipendijas visam nākamajam mācību gadam – tā paredz šodien oficiāli noslēgtā vienošanās starp Latvijas Universitāti un RSK.

RSK piešķirtās stipendijas lielums ir Ls 60 mēnesī, kuru katrs stipendiāts nākamajā mācību gadā varēs izlietot pēc saviem ieskatiem.

RSK direktors Eižens Lelis uzskata, ka "stipendijas ļaus šiem studentiem aktīvāk pievērsties mācībām, papildinot savas zināšanas un atbilstot prasmes izvēlētajā specialitātē, nevis domāt par finansiālajām problēmām. Latvijā ir daudzi talantīgi studenti, kuri pārtrauc mācības vispār

vai mēģina tās apvienot ar darbu, tādēļ noteikti cieš tieši studijas. Tāpēc arī RSK atbilstoši savām finansiālajām iespējām nolēma atbalstīt sekmīgākos un talantīgākos LU studentus."

Pieteikšanās konkursam uz stipendijām šogad ir paredzēta līdz 20. jūnijam. Var pretendēt visi Latvijas Universitātes bakalaura studiju programmas 1. līdz 3. kursa studenti, kuru kandidatūras būs izvirzījuši LU Studentu padome, fakultātes studentu pašpārvalde, studiju programmas direktors, institūta direktors, dekāns, prorektors vai rektors.

Stipendiju ieguvējus noteiks īpaša komisija, ko veidos LU, Studentu padomes un RSK pārstāvji.

Sīkāka informācija LU Studiju daļā.

LU rektors I. Lācis un RSK direktors E. Lelis paraksta oficiālo vienošanos par ikmēneša stipendiju piešķiršanu

Stipendija Universitātes un studējošo atbalstam

LU Senāta izveidotā darba grupa stratēģijas sagatavošanai ēkas Aspazijas bulvārī 22 privatizācijas rezultātā gūto līdzekļu apsaimniekošanai un izlietošanai pēdējos mēnešus intensīvi ir strādājusi vairākos virzienos, lai panāktu tās mērķa izpildi. Viens no šī darba rezultātiem ar šo publikāciju tiek nodots sabiedriskai apspriešanai.

Latvijas Universitātes Kristapa Morberga stipendija ir iecerēta kā līdzeklis, lai nodrošinātu būtiskas Universitātes problēmas – akadēmiskā personāla piesaistes un atjaunošanas nepieciešamības – risināša-

nu. Lai nodrošinātu šī mērķa izpildi, ir radīts stipendijas nolikuma projekts.

Darba grupa uzskata, ka tikai detalizēta šādu svarīgu dokumentu apspriešana Universitātes sabiedrībā nodrošinās tik nepieciešamo dokumentu kvalitāti un demokrātismu Universitātes iekšienā. Darba grupa aicina visus sniegt savus ierosinājumus nolikuma projektam, līdz š. g. 11. jūnijam iesniedzot tos Senāta zinātniskajai sekretārei Raiņa bulvārī 19, 138. telpā.

JURIS PŪCE,
LU senators

TAS VAR JŪS INTERESĒT

Doktorantūra Eiropā – pagātne, tagadne, nākotne

◀ 3. lpp.

Studijas šādos centros - skolās notiek saskaņā ar noteiktu programmu, tās ir intensīvas un tiek finansētas 3 - 4 gadus. Vienlaikus ar pētniecību zinātnieku grupās un augsti kvalificētu speciālistu vadībā doktoranti piedalās zinātņu nozarē organizētos semināros, skolās, diskusijās, organizē savas konferences, apvienojas radniecīgos pētniecības tīklos visā Eiropā, ceļo un strādā citās institūcijās gan savā valstī, gan doktora skolas partneru universitātes. Somijā ar Somijas Zinātņu akadēmijas un valdības finansiālu atbalstu ir izveidotas 94 šādas doktora skolas, Zviedrijā -16, Vācijā pašreiz notiek aktīvs darbs šajā virzienā.

visnotaļ atbalstot industrijas un citu biznesa struktūru līdzekļu piesaisti augstākā līmeņa studijām, par zinātnes un doktora studiju attīstību atbildība ir jāuzņemas valstij, jo pretējā gadījumā tiks zaudēta akadēmiskā brīvība publicēt pētījumu rezultātus, kas bremzēs progresu un rezultātā var novest pie universitāšu privatizācijas.

Šogad Latvijas Universitātes doktorantūrā ir jau 500 doktorantu, bet no Valsts budžeta 2001. gadā tiek finansēti tikai 160. Pārējie maksā paši vai tiek finansēti no institūtu un fakultāšu līdzekļiem. Tā, protams, ir absurda situācija

Zinātņu daļas vadītāja, Dr.biol.
DACE GERTNERE

Latvijas Universitātes Kristapa Morberga stipendijas nolikums (projekts)

LU Kristapa Morberga stipendija tiek izmaksāta saskaņā ar K. Morberga testamentā pausto gribu. Saskaņā ar K. Morberga novēlējumu līdzekļi stipendijas piešķiršanai tiek gūti no K. Morberga novēlēto namīpašumu pārvaldīšanas ienākumiem.

1. Stipendijas mērķis

LU Kristapa Morberga stipendijas (turpmāk – Stipendija) mērķis ir Latvijas Universitātes akadēmiskā personāla sagatavošanas un atjaunošanas veicināšana.

2. Stipendijas fonda veidošanās un apjoms

2.1. Stipendijas fondu veido:

2.1.1. ienākumi, kas viena gada laikā ir gūti no K. Morberga novēlēto namīpašumu apsaimniekošanas (atskaitot namīpašumu apsaimniekošanai un atjaunošanai nepieciešamos līdzekļus);

2.1.2. ienākumi, kas tiek gūti viena gada laikā no līdzekļu, kas gūti ēkas Aspazijas bulvārī 22 privatizācijas rezultātā, pārvaldīšanas;

2.1.3. citi likumdošanā paredzēti avoti.

2.2. Stipendiju piešķirums vienam pretendētājam sociālo un studiju procesa vajadzību segšanai nevar pārsniegt LVL 2000 (divi tūkstoši latu) gadā. Pētniecības un studiju vajadzībām citās augstskolās var piešķirt papildu līdzekļus ceļa izdevumu segšanai.

2.3. Stipendiju apjomu dažādās studentu grupās ierosina Stipendiju komisija un apstiprina rektors. Visiem viena studiju līmeņa studentiem – stipendiātiem piešķirtajai Stipendijai ir jābūt vienādā apmērā.

2.4. Stipendija tiek piešķirta reizi gadā - septembrī.

2.5. Stipendiju piešķir vienam gadam.

2.6. Stipendiju līdzekļi, kuri netiek izmantoti noteiktajā gadā, paliek fonda rīcībā un tiek izmantoti nākamā gada stipendiju piešķiršanai.

3. Stipendijas pretendenti

3.1. Stipendiju piešķir šādās grupās:

3.1.1. personām pēc doktora grāda iegūšanas – papildus studijām un pētniecībai citās augstskolās vai Latvijas Universitātē (ne vairāk kā 2% no ikgadējā Stipendiju fonda);

3.1.2. ārvalstu pilsoņiem, kas vēlas studēt Latvijas Universitātē baltu filoloģiju (letoniku) – sociālo un studiju procesa vajadzību segšanai (ne vairāk kā 2% no ikgadējā stipendiju fonda);

3.1.3. Latvijas Universitātes pilna laika studējošajiem - sociālo un studiju procesa vajadzību, tai skaitā studiju maksas segšanai (ne mazāk kā 94% no ikgadējā stipendiju fonda).

3.2. Tiesības pretendēt uz Stipendiju ir:

3.2.1. Latvijas Universitātes pilna laika studentiem;

3.2.2. 3.1.1. punktā minētās Stipendijas saņemšanai personām, kas ne senāk kā pirms trim gadiem ir ieguvušas doktora grādu;

3.2.3. ārvalstu pilsoņiem 3.1.2. punktā minētās Stipendijas saņemšanai.

3.3. 3.1.3. punktā minēto Stipendiju saņem atbilstīgi šādām kvotām pa studiju līmeņiem:

3.3.1. 40% Stipendiju saņem doktoranti;

3.3.2. 40% Stipendiju saņem maģistranti;

3.3.3. 20% Stipendiju saņem pamatstudijas studējošie.

3.4. Tiesības pretendēt uz Stipendijām ir, ja:

3.4.1. 3.1.1. punktā minētās Stipendijas saņēmēji slēdz līgumu ar Latvijas Universitāti, kurā apņemas strādāt Latvijas Universitātē ne mazāk kā trīs gadus;

3.4.2. 3.1.3. punktā minēto Stipendiju saņēmēji slēdz līgumu ar Latvijas Universitāti, kurā apņemas strādāt

Latvijas Universitātē ne mazāk kā trīs gadus, ja viņi saņem Stipendiju otro reizi.

3.5. Līguma projektu apstiprina ar LU rīkojumu. Stipendijas pretendenti ir iespējas iepazīties ar šo projektu līdz ar pieteikšanās uz Stipendijām izsludināšanu.

4. Stipendijas piešķiršanas noteikumi

4.1. Stipendijas piešķiršanā tiek izvērtēta pretendenta atbilstība šādiem kritērijiem:

4.1.1. sasniegumi zinātniskajā pētniecībā – vērtējami gan iepriekšējie sasniegumi, gan iespējama devums turpmāk, kā arī pētījumu konteksts ar aktuālo nozares problemātiku, iespējas izmantot pētījumus LU vispārējā pētnieciskajā darbā;

4.1.2. sekmība studijās – vērtējamas sekmes visā iepriekšējā studiju periodā, izvērtējot arī sekmju atbilstību zinātniskās pētniecības nozarei;

4.1.3. aktivitāte studiju procesa organizācijā – vērtējams ieguldījums LU ikdienas darba veicināšanā, studiju procesa problēmu risināšanā;

4.1.4. studējošā sociālais stāvoklis – vērtējamas studējošā materiālās iespējas sekmīgi piedalīties studiju procesā, iespējas iegūt informāciju, kas ir nepieciešama studijām.

4.2. Stipendijas pretendenti jāatbilst kādam no 4.1. punktā minētajiem kritērijiem.

4.3. Stipendijas pretendentu izvērtēšanā Stipendijas komisija var ņemt vērā arī citus kritērijus.

5. Stipendijas komisija

5.1. Stipendijas komisiju ... locekļu sastāvā uz diviem gadiem pēc rektora priekšlikuma apstiprina Latvijas Universitātes Senāts.

5.2. Latvijas Universitātes personāla pārstāvji ir ne vairāk kā 50% no kopējā Stipendijas komisijas sastāva. Studentu pārstāvji ir ne mazāk kā 15% no kopējā Stipendijas komisijas sastāva. Pārējo komisijas sastāvu veido uzaicinātie citu organizāciju un uzņēmumu pārstāvji.

5.3. Stipendijas komisijas pirmo sēdi sasauc un vada rektors vai viņa pilnvarota persona. Komisijas pirmajā sēdē tā ievēl priekšsēdētāju un sekretāru.

5.4. Stipendijas komisijas darba nodrošināšanai izmanto Stipendijas fondu, bet ne vairāk kā 2% no attiecīgā gada Stipendiju fonda līdzekļiem.

5.5. Stipendijas komisija savus lēmumus pieņem ar klātesošo komisijas locekļu absolūtu balsu vairākumu, ja sēdē piedalās vairāk kā puse Stipendijas komisijas locekļu.

5.6. Stipendijas komisijas sēdes sasauc un vada priekšsēdētājs un protokolē sekretārs. Protokolā ieraksta sēdes laiku un vietu, dalībnieku skaitu, pieņemto darba kārtību, pieņemtos lēmumus un balsošanas iznākumus.

5.7. Stipendijas komisijas sekretārs kārto visu ar Stipendijas piešķiršanu saistīto lietvedību.

5.8. Stipendijas komisija līdz katra gada 1. jūnijam "Universitātes Avīzē" un "LU Vēstnesī" publicē informāciju par Stipendijas fonda lielumu, kandidātu izvirzīšanas kārtību un izsludina dokumentu iesniegšanu.

5.9. Lēmumus par Stipendijas piešķiršanu Stipendijas komisija pieņem līdz katra gada 31. augustam. Atteikuma motivācija kandidātiem netiek sniegta.

5.10. Stipendijas komisija katra gada septembrī "Universitātes Avīzē" un "LU Vēstnesī" publicē informāciju par piešķirtajām Stipendijām.

6. Stipendijas pretendentu un stipendiātu izvērtēšana

6.1. Stipendijas pretendenti pieteikumu Stipendijas saņemšanai, kā arī dokumentus, kas apliecina atbilstību Stipendijas saņemšanas kritērijiem (4. punkts), iesniedz Stipendijas komisijas sekretāram līdz katra gada 1. jūlijam.

6.2. Piesakoties uz Stipendiju, pre-

tendentam jāiesniedz:

6.2.1. pieteikums atbilstoši Stipendiju komisijas izstrādātajam paraugam;

6.2.2. paredzētā darba apraksts un sagaidāmie darba rezultāti;

6.2.3. darba vadītāja atzinums;

6.2.4. pieprasītās Stipendijas apjoma pamatojums un paredzamā izdevumu tāme;

6.2.5. Stipendijas pieteicēja un darba vadītāja CV;

6.2.6. izraksts no studiju kartes par studijās paveikto;

6.2.7. citi dokumenti pēc Stipendijas pieteicēja ieskatiem;

6.2.8. ja Stipendijai piesakās kā materiālam pabalstam, kas saistīts ar studentu daudz bērnu ģimeņu uzturēšanu un studiju laikā iegūtu traumu vai slimību ārstēšanu, jāiesniedz dokumenti, kas apliecina šo stāvokli;

6.2.9. papildus šiem dokumentiem Stipendijas pretendenti ir jāiesniedz ne mazāk kā viena Latvijas Universitātes akadēmiskā personāla locekļa rekomendācija;

6.2.10. Stipendijas pretendents var pievienot arī citus dokumentus, kas varētu palīdzēt izvērtēt pretendenta pieteikumu;

6.2.11. Stipendiju komisija ir tiesīga nepieciešamības gadījumā pieprasīt papildu dokumentus.

6.3. Iesniedzamos dokumentus atkarībā no Stipendiju grupas un kritērijiem (3.1. un 4.1. punkts) nosaka Stipendiju komisija.

6.4. Stipendijas pretendentu pieteikumiem tiek veikta ekspertīze, kuru veic Stipendijas komisijas pieaicināti eksperti – Latvijas Universitātes akadēmiskā personāla locekļi.

6.5. Eksperta atzinums tiek pievienots Stipendijas pretendenta pieteikumam.

6.6. Ekspertu darbu organizē Stipendijas komisijas sekretārs. Ekspertu darbs tiek apmaksāts.

6.7. Stipendiātiem ir pienākums ne retāk kā reizi sešos mēnešos iesniegt Stipendijas komisijas sekretāram pārskatu par savu studiju un pētniecisko darbu, kuram pievienots stipendiātu rekomendējošā Latvijas Universitātes akadēmiskā personāla locekļa atzinums.

6.8. Tie stipendiāti, kas neiesniedz 6.7. punktā minētos dokumentus, zaudē tiesības saņemt Stipendiju.

6.9. Stipendijas komisijas sekretārs nodrošina, lai vismaz vienam katra stipendiāta pārskatam gada laikā tiktu veikta ekspertīze, kuru veic 6.4. punktā minētie eksperti.

7. Stipendijas izmaksas kārtība

7.1. Stipendiju izmaksas veic fonds uz Stipendiju komisijas pieprasījuma pamata.

7.2. Stipendiju pārskaita uz pretendenta norādīto bankas norēķinu kontu ik mēnesi 25. datumā. Piešķirumus ceļa izdevumu segšanai pētnieciskajam vai studiju darbam citās augstskolās pārskaita uzreiz pēc piešķiršanas.

7.3. Pretendentam atrodoties akadēmiskajā atvaļinājumā, kura cēlonis ir pretendenta veselības stāvoklis, Stipendija netiek izmaksāta. Piešķirums tiek saglabāts un Stipendijas izmaksas tiek atjaunotas pēc atgriešanās no akadēmiskā atvaļinājuma.

8. Stipendijas piešķiršanas ētiskie apsvērumi

Stipendijas piešķiršanā iesaistītie Stipendijas komisijas locekļi un eksperti, kā arī viņu ģimenes locekļi nedrīkst paši pretendēt uz Stipendiju, kā arī sniegt rekomendācijas par citiem pretendentiem.

9. Stipendijas nolikuma pieņemšana un grozīšana

9.1. Stipendijas nolikumu pieņem un groza Latvijas Universitātes Senāts.

9.2. Punktos 5.8., 5.9., 5.10., 6.1. noteiktos termiņus 2001. gadam apstiprina rektors.

TEĀTRA PELE VĒRO

Kam no eziša miglā bail?
jeb saruna ar aktieri Ivaru Stoninu

Stiprs, bet tajā pašā laikā viegli ievainojams; vīrišķīgs, bet ļoti trausls un saasināti jūtīgs - tā es raksturotu aktieri IVARU STONINU, kuram šī ir ceturta sezona kā štata aktierim Nacionālajā teātrī. Un vēl viņš katas-trofāli baidās no lēkšanas ar izpletni un gumiju, un... "Eziša miglā".

Bet jūs jau paši redzēsiet...

- Ar kādu attieksmi tu nāc uz teātri, un ko vispār nozīmē būt aktierim šodien?

- Būt aktierim - tas ir sūrs darbs, kurā darbojas savādākas enerģijas, kas nepārtraukti mainās, jo vienā lomā tev jābūt tādām, citā - savādākām. Tāpēc vienreiz es nāku uz teātri kā uz bordeli, citreiz - kā uz templi, dažreiz kā uz pļavu, kādreiz - kā uz slaktiņu. Teātris ir tā mistiskā vieta, kurā var notikt jebkas. Taču tas ir patiesi smags darbs, par kuru cilvēki nez kāpēc domā, ka tā ir medusmaize vai putukrējuma torte. Ne vella! Tā ir fizikālā, tie ir treniņi, fiziski un garīgi pārbaudījumi, kas ar laiku atsauc uz aktieru veselību. Lūk, tāds ir šis darbs šodien, un neviens nedomā par to, lai aktierim būtu kāds rehabilitācijas centrs, kurā atpūsties, atgūt kā fizisko, tā garīgo enerģiju...

- Kādu tu saredzi teātri nākotnes vizijās? Virtuālais teātris?

- Tu domā, nākotnē cilvēki skries skatīties virtuālās realitātes? Es, redz, domāju, ka nē. Tas ir tāpat kā ar kompjūteru un grāmatām. Dabīgi, ka tie cilvēki, kas negrib domāt ar galvu, izmanto kompjūteru - noklikšķina pogu un saņem visu gatavā veidā. Tas pats ir ar virtuālo teātri - tu, protams, vari skatīties tās bildītes, ko kāds tev ir uzbūvējis, bet tikpat labi tu vari veidot pats savas, pats atrasties radīšanas procesa iekšienē. Es teiktu tā: kontaktēties ar

datoru ir tikpat neauglīgi kā kontaktēties ar gumijas sievieti.

- Vai tu gribētu būt aktieris Holivudā?

- Tā ir pavisam cita kultūra, ko var uzblidināt tāda milzīga foršu blēžu kompānija, kāda ir Amerika. Tikpat labi es varu paņemt tevi, no krāsot dzeltenu, uzlikt spīgulus un teikt: tu būsi zvaigzne! Uztaisīsim pāris bildiņu, un tev nekas nebūs jā-dara - tas ir tas, ko dara Holivudā. Es biju aizsūtīts darba piedāvājumus uz trīs Vācijas darba aģentūrām, no kurām viena par mani ieinteresējās. Biju aizsūtīts klāt arī videomateriālu, un tas viss beidzās ļoti interesanti - sievieti, kas to bija noskatījusies, vienkārši pateica: "Viņš ir pārāk labs aktieris, lai mēs viņu izmantotu sūda materiālos." Ar to arī viss beidzās.

- Runājot par filmām - kādas tev pašam patīk skatīties?

- Man ļoti patīk fantastika, laba zinātniskā fantastika, kurā ir prognozējošas nākotnes vizijas. Man arī multenes patīk skatīties, tikai pēdējā laikā vairs nav interesantu multfilmu, visu laiku rāda, kā kādi skrien viens otram pakāļ. Un visšausmīgākā multfilma, ko es jebkad savā mūžā esmu redzējis, ir "Ezītis miglā". No pieti! Man no tās ir šausmīgi bail! Tā ir visšausmīgākā multfilma bērniem, uztaisīta tik baismīga: mig-

laini pelēcīga, izlien kaut kādi rēgi, kaut ko biedē - uūū, aāā! Nē - nav kaut kas labi tani multenē.

- Ko tu domā par LU?

- Man nekad nav bijis nekāds sakars ar LU, kaut gan daudzi ārzemju aktieri to vien dara, kā studē dažādās augstskolās, acimredzot viņi to var atļauties. Man gan ir viens sapnis attiecībā uz LU, ko gribētos realizēt - paralēli darbam studēt angļu filoloģiju. Man pašam tagad ir skolniece, kurai mācu ungāru valodu - cilvēks ir pilnīgi traks, izdomājies, ka noteikti grib iemācīties šo valodu.

- Tu iemācīties pats saviem spēkiem?

- Jā, pats. Ungāru valoda ir ļoti īpatnēja, piemēram, vīrietis sievietei nekad neteiks "labdien", jo tas skaitās nepieklājīgi. Vīrietis sievieti sveicina ar šādiem vārdiem: "Es skūpstu jūsu roku!" Tas nozīmē - es pret jums jūtu tādu cieņu, ka vienīgi jūsu roku esmu cienīgs noskūpstīt.

- Visbeidzot gribu tev jautāt: kā tu domā, kas ir cilvēks? Vai vari izsaukties kā Šekspīrs: kāds meistardarbs ir cilvēks?

- Tas ir visidiotiskākais monologs "Hamletā"! Tāpat kā "Būt vai nebūt..." kas patiesībā nav nekāda "Hamleta" sastāvdaļa, bet atsevišķs Šekspīra sonets, kas ir iebāzts lugā. Nu kāds gan meistardarbs!? Es tev

jau, draudziņ, teicu, ka katrs cilvēks ir vienreizējs, un Šekspīram viņš ir meistardarbs. Bet es viņu brīžam apbrīnoju: citreiz labā, citreiz sliktā nozīmē, bet, cik manos spēkos, cenšos viņu pieņemt tādu, kāds viņš ir. Cilvēks paliek cilvēks. Un tāds nu viņš, sivēns, reiz ir.

Pi! Tagad pienācis laiks kārtējam konkursam sadarbībā ar Dailes teātri. Atbildot uz trim viltīgiem jautājumiem, iespējams iegūt brīvbiļeti divām personām uz kādu no DT izrādēm:

1. Ko Ivars nekad savā dzīvē nedarītu?
2. Kuru gadu Ivars ir štata aktieris NT?
3. Kāds ir Ivara iecienītākais ēdiens (saistībā ar Ungāriju)?

Atbildes līdz 11. jūnijam atnes uz "UA" redakciju vai atsūti uz manu e-mailu: pele@latnet.lv

Lauru vainags par atbildēm iepriekšējā konkursā pienākas Ingai Prodniecei, Ilzei Vāgnerei un Jurim Bahmanim. Zvaniet DT administrācijai (7294444)!

PELE

KINO

Gadsimta filmu parāde

(Nobeigums. Sākums "UA" nr. 17)

Polija

28. 06. Ar uguni un zobenu. Ježijs Hofmans, 1999. PL, ENG, LV
29. 06. Dzīve, kā fatāla seksuāli va-dīta slimība. Ksistofs Zanussi, 2000. PL, ENG, LV
30. 06. Sexmisso in. Juliūšs Mahuļskis, 1983. PL, LV
01. 07. Pelni un dimants. Andžejs Vajda, 1958. PL, LV
02. 07. Gadījums. Ksistofs Kešļovskis, 1981/87. PL, LV
03. 07. Reiss. Mareks Pivovskis, 1970. PL, LV
04. 07. Pērle kronī. Kažimers Kucs, 1972. PL, LV
05. 07. Sajūtu secība. Radoslavs Pivovarskis, 1993. PL, LV
06. 07. Provincēs aktieri. Agneška Hollanda, 1978. PL, LV
07. 07. Faraons. Ježijs Kavaļero-vičs, 1966. PL, LV

Krievija

08. 07. Vecās grošas. Eldars Rjaza-novs, 2000. RUS, LV
09. 07. Jautrie zēni. Grigorijs Aleksandrovs, 1934. RUS, LV
10. 07. Lido dzērves. Mihails Ka-latozovs, 1957. RUS, LV
11. 07. Andrejs Rubļovs. Andrejs Tarkovskis, 1969. RUS, LV
12. 07. Man divdesmit gadu. Mar-lens Huicijevs, 1965. RUS, LV
13. 07. Tuksneša baltā saule. Vla-dimirs Motiļs, 1969. RUS, LV
14. 07. Muižnieku ligzda. Androns Končalovskis, 1976. RUS, LV
15. 07. Nepabeigts skandārs meh. klavierēm. Ņikita Mihalkovs, 1977. RUS, LV
16. 07. Hrustaļov, mašīnu! Alek-sejs Germans, 1998. RUS, LV
Otr. 17. 07. Taurus. Aleksandrs Sokurovs, 2000. RUS, LV

Lielbritānija

18. 07. Montijs Paitons. Braiena dzīve. Terijs Džons, 1979. ENG, LV
19. 07. Hamlets. Lorenss Olivjē, 1948. ENG, LV
20. 07. Toms Džons. Tonijs Ri-čardsons, 1963. ENG, LV
21. 07. Noslēpumi un meli. Maiks

- Li, 1995. ENG, LV
22. 07. Orlando. Sallija Potere, 1992. ENG, LV
23. 07. Tilts pār Kvaju upi. Deivids Līns, 1957. ENG, LV
24. 07. Karavadžo. Dereks Džār-mens, 1986. ENG, LV
25. 07. Iemilējies Šekspīrs. Džons Madens, 1998. ENG, LV
26. 07. Tāda ir sportista dzīve. Lindsejs Andresons, 1967. ENG, LV
27. 07. Zimētāja kontrakts. Pīters Grīnevejs, 1982. ENG, LV

Latvija

28. 07. Vella kalpi. Aleksandrs Lei-manis, 1970. ENG, LV
29. 07. Pūt, vējņi! Gunārs Piesis, 1973. ENG, LV
30. 07. Zvejnieka dēls. Vilis Lape-nieks, 1939. ENG, LV
31. 07. Salna pavasarī. Pāvils Ar-mands, 1955. ENG, LV
01. 08. Ceplis. Rolands Kalniņš, 1972. ENG, LV
02. 08. Ezera sonāte. G. Cilinskis, V. Brasla, 1976. ENG, LV
03. 08. Puika. Aivars Freimanis, 1977. ENG, LV
04. 08. Limuzīns Jāņu nakts krāsā. Jānis Streičs, 1981. ENG, LV
05. 08. Teātris. Jānis Streičs, 1978. ENG, LV
06. 08. Purva bridējs. Leonīds Lei-manis, 1965. ENG, LV
07. 08. Kurpe. Laila Pakalniņa, 1998. ENG, LV
08. 08. Ciruļi. Olgerts Dunkers, 1980. ENG, LV
09. 08. Zobena ēnā. Imants Kren-bergs, 1976. ENG, LV
10. 08. Elpojiet dziļāk! Rolands Kalniņš, 1967. ENG, LV
11. 08. Cilvēka bērns. Jānis Streičs, 1991. ENG, LV
12. 08. Fotografija ar sievieti un meža kuili. Arvīds Krievs, 1987. ENG, LV
13. 08. Nāves ēnā. Gunārs Piesis, 1971. ENG, LV
14. 08. Emīla nedarbi. Varis Bras-la, 1985. ENG, LV
15. 08. Svešās kaislības. Jānis Streičs, 1983. ENG, LV
16. 08. Dzīvīte. Aivars Freimanis. ENG, LV

Konkurss ar Baltic Cinema

Kadrs no filmas "Meksikānis"

No 8. jūnija kinoteātros "Oskars" un "Daile" piedāvājumus alkstošākie skatītāji varēs vēlēties kārtējā Holivudas šausmu - piedāvājumu gabalā "Mūmija atgriežas". Kaut kur kapenēs pētnieki atrod rokasprādzi, kas glabā sevī noslēpumu un ļaunumu, un ap to arī risinās filmas galvenā darbība. Tiek atdzīvīnātas mūmijas un līdzīgi šausmoņi, un, protams, noris labā cīņa ar ļauno. Tie, kas riskēja skatīties pirmo filmu "Mūmija", droši vien piekritīs, ka tās turpinājums (kā tas tradicionāli ir 90% gadījumā) ir nedaudz bālāks. It kā specefektiem un puslīdz jaukiem dabasskatiem bagātajai filmai diemžēl ir paredzamas beigas, tai vēl nesākoties. Protams, mūsējie (lasīt - labie) uzvar, kā gan citādāk, jo mūmijām taču nav smadzeņu!! Filma nav gara, taču tā pati paredzamība (beigu) sāk kaitināt un liek nervozi skatīties pulksteni jau kādu laiku pirms titriem. Pozitīvu efektu rada varbūt pat režisora negribētie, bet nejausi sanākušie melnie jociņi. Visumā, aiz-ejot uz filmu, neko nezaudēsiet.

Savukārt k/t "K. Suns" ieprieci-na Džūlijas Robertsas un Breda Pita cienītājus(as), piedāvājot iespēju no 25. maija noskatīties filmu "Meksikānis". Tā vēsta par Džeriju (Breds Pits), kurš, šefa sūtīts, dodas uz Meksiku meklēt kaut kādu mistis-

ku, aizvēsturisku pistoli, kuru viņš arī atrod. Protams, neizpaliek dažādas Meksikas "extras" un attiecīgi pārpratumi ar vietējiem iedzīvotājiem. Seriālu cienītājiem patīks fakts, ka pikantamam režisors liek filmas sākumā sastrīdēties galvena-jiem varoņiem, lai, protams, beigās atkal salabtu. Filma tiešām ir jauka, un Breda P. mīļotāju (meiteņu) cerības romantiskais varonis nepieviļ. Džerija draudzene Samanta (Džūlija Roberts) visu filmas sižetu veiksmīgi koķetē ar savu sargpuiši geju, kurš galu galā saņem to, ko pelnījis, neskatoties uz to, ka tāds isti sliktais viņš nemaz nav. Samērā mierīgā filmas ritējumā ik pa brīdīm ir arī kāds asāks moments, gribētos pat filmu salīdzināt ar stipri palēni-nātām Gaja Ričija filmām. Noskatī-ties to ir vērts.

Restaurētā amerikāņu kino klasika Rīgā

K/t "K. Suns" filmu ciklā "Arsenāla" kino ar Rietumu banku" no 8. līdz 14. jūnijam tiks demonstrēta restaurētas amerikāņu kino klasi-kas programma, kuru piedāvā ASV vēstniecība Latvijā. Šajā programmā pārstāvēti visi klasiskie Holivudas žanri - mūzikli, vesterni, krimināl-filmas, melodrāmas, komēdijas. Hronoloģiski tas aptver laiku no pē-dējās izcilās mēmas filmas "Saul-lēkts" (1927., rež. Frīdrihs Vilhelms Mūrhauss) līdz 80. gadu labākajam kino darbam "Saniknotais vērsis" (1980., rež. Martins Skorsēze). Izla-sē ir iekļautas vēl tādas pērles kā: "Kasablanka" (rež. Maiks Kērtiss), "Džezā tikai meitenes" (rež. Billijs Vailters), animācijas filma "Snieg-baltīte un septiņi rūķi" u. c. filmas. Tajās būs skatāmi talantīgākie un populārākie Holivudā strādājušie aktieri: Ketrīna Hepberna (filmā "Filadelfijas stāsts"), Marlons Bran-do, kura spēles maniere izmainījusi visu kino vēsturi (filmā "Ostā"), par visamerikāniskāko aktieri sauktais Džons Veins (filmā "Meklētāji") un, protams, arī citas slavenības.

Tāpat kā pagājušajā reizē, arī šo-reiz cītīgākajiem kino lūriņiem ir ie-

spēja konkursā vinnēt brīvbiļetes uz augstāk minētajām filmām. Bet vis-pirms pagājušā konkursa pareizās atbildes un, iespējams, laimīgie uz-varētāji.

1.b); 2.c); 3.a); 4.a); 5.b); 6.a). Un tā, pēc negodīgās žūrijas piekukuļo-šanas brīvbiļetes uz kino saņem šā-di cilvēciņi: I. Dzene; I. Kuka; K. Ante; U. Melders; A. Kalniņš un A. Pankova.

Te nu arī jaunā konkursa jau-tājumi:

1. Vai ir iespējams "nosūkties" ar mūmiju?
 - a) Jā, ja aizver acis.
 - b) Ar mūmiju var izdarīt ne tikai to!
 - c) Neesmu mēģinājis.
 - d) Nu nē taču, mūmijas smird!!
2. Kurš ir stiprāks - mūmija vai Ultramens?
 - a) Ultramens, bet tikai tad, ja viņš ir uzlādējis baterijas.
 - b) Visstiprākais ir Spaidermens!
 - c) Nezinu, viņi vēl nav mērojušies spēkiem.
3. Par ko ir filma "Meksikānis"?
 - a) Par mīlestību.
 - b) Par šo un to.
 - c) Par naidu.
 - d) Kas notika ar dzeķu, kurš gla-bāja vēsturisko pistoli filmā "Meksi-kānis"?
 - a) Dzīvo laimīgi vēl šobaltdien, ja nav miris.
 - b) Pašlaik viņš ir jaunā "Hiper-mārketa" līdzpašnieks.
 - c) Viņš mira nedabīgā nāvē, un galvenais varonis viņu apraka.
 - d) Godīgi sakot, man vienalga.
5. Cik filmas tiek piedāvātas amerikāņu kino klasikas filmu ciklā "Arsenāla" kino ar Rietumu ban-ku"?
 - a) 10.
 - b) 14 filmas un viena multene.
 - c) 15.

Savas ģeniālās atbildes līdz 11. jūnijam sūtiet uz to pašu adresi-ti: spirts57@yahoo.com, un tad jau manīs, kurš tiks vērot Bredu P. un Mūmiju.

B. Š. ŠVINSKIS

SLUDINĀJUMI, REKLĀMA

Uzmanību visiem!

LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes studentes Daces Ozolas skurstiņslauka kanna

Pirmdien, 1. jūnijā, no plkst. 11.00 līdz 16.00 Raiņa bulvārī 19. zālajā, 4. Lielā tējkannu parādē. Savus radošos darbus rādīs LU "C" "kursa Mākslas vieta izglītība" studenti. Parādi komandē M. pad. H. I. Melnbārde

1500 km pret narkotikām informatīva akcija 2001. gada vasarā

Projekts notiks no 26. jūnija līdz 10. jūlijam. Trīs jauniešu grupas ar velosipēdiem apbraukās Latvijas reģionus un apmeklēs kopumā 43 pilsētas un ciematus.

Mēs piedāvājam īpašu apmācību – līderu apmācība, lomu spēles, jaunākā informācija par narkotikām un to izplatību, diskusijas ar Narkoloģijas centra speciālistiem.

Ēdināšana un naktsmitnes tiks nodrošinātas, taču paredzēts arī nopietns darbs. Projekts notiek sadarbībā ar Narkoloģijas centru, Latvijas Jaunatnes Sarkano Krustu, Sociālo zinātņu studējošo fondu un Latvijas Universitātes brīvprātīgajiem.

Ja viss iepriekšminētais Tevi ieinteresēja, tad sūti pieteikumu uz e-mailu: (beidzamais termiņš - 11.jūnijs). Iegūt sīkāku informāciju par akciju var pa telefonu 9204102(Ilze).

MAMMA MIA

Pica vai
Makaroni vai
Rīsi vai

Dzēriens
+
Kafija

līdz 17:00

Tikai **1.49**

Rainā bulv. 21

Studentiem restorānā 5% atlaide visiem piedāvājumiem!

skaistumkopšanas
salona speciālisti ir
gatavi palīdzēt kļūt
pievilcīgākiem

- ◆ Veido frizūras un make-up!
 - ◆ Jaunums - tiek veikta klasiskā masāža!
- Kā arī aicinām izmantot kosmetologa, manikīra (nagu dizains), pedikīra un solārija pakalpojumus!
- ◆ Netiks aizmirsti arī vārda dienu gaviļnieki - viņu vārda svētkos pakalpojumiem - 21 % atlaide!
 - ◆ LU studentiem, mācībspēkiem un darbiniekiem, uzrādot apliecību, joprojām cenu atlaides!
- ◆ Adrese līdzšinējā: Arhitektu ielā 1 (blakus LU Lielajai ēkai), telefons: 7212327

Statistika ar SPSS STATISTICS
Excel, Data Miner, SPSS
Sociālās zinātnes
Grafiki

KONKURSS

... ar JUMAVU!

Latvijā sācies Harija Potera laikmets, un tas, kurš izlasījis kaut vienu grāmatu par Hariju Poteru, LASIS VIENMĒR!

Tūkstošiem jauniešu un viņu vecāku visā pasaulē stāv milzum garš rindās pie grāmatniču durvīm vai arī tukšo interneta grāmatnīcas, lai tiktu pie kārtējās grāmatas par Hariju Poteru.

Skotu rakstnieces Dž. K. Roulingas četras grāmatas par Hariju Poteru tulkotas trīsdesmit trīs valodās. Pārdoti vairāk nekā trīsdesmit pieci miljoni eksemplāru. Dž. K. Roulinga no nevienam nezināmas vientuļās mātes - bezdarbnieces kļuvusi par rakstnieci, kas saņēmusi neskaitāmas literārās prēmijas, goda titulus un kļuvusi par miljonāri.

Harijs Poters ir zēns, kurš mācās burvju un raganu skolā. Katrā no grāmatām aprakstīts viens gads, ko zēns pavadījis neparastajā skolā. Rakstnieci veiksmīgi izdevies uzturēt ikviena cilvēka slepenu vēlmi - kaut reizi mūžā iemantot burvju varu. Grāmatas ir uzrakstītas ar lielu labestību un humoru, tām piemīt gaumīga noslēpumainības aura, ar ko tās atšķiras no "Zvaigžņu kariem" un citiem modernajiem "tekstiem". Grāmata, kas likusi tiņiem visā pasaulē aizmirst televizoru un videospēles.

Mēdz pat teikt, ka tas, kurš izlasījis kaut vienu grāmatu par Hariju Poteru, lasīs vienmēr!

"Harijs Poters un filozofu akmeņi"

"Runājot par pašu varoni (un tas ir ļoti svarīgi) - Harijs nav ļauns un cinisks. Drīzāk viņam piemītošās īpašības ir minēto vārdu antonīmi. Pat tad, ja grāmata nebūtu ne uz pusi tik laba, būtu vērts uzķerties vismaz uz viena, bet ļoti svarīga mīta - Harijs Poters liek bērniem visā pasaulē aizmirst televizora skatīšanos un videospēles. Ja anniņas, pēteriņi, jāniņi un elizabetes arī Latvijā, patei-

coties kaut kur ārzemēs radītas reklāmas stimulam, paņemtu rokās šo darbu un tiktu galā ar visām trīs simt lapām, visai ticams, ka viņi atvērtu vēl citas grāmatas: arī par Mumiņiem, arī par Karlsonu un varbūt pat kādreiz tiktu līdz Skalbem, Porukam un Brigaderi." /Laila Pakalniņa "Caput Draconis!", 05. 02. 2001, "Diena"/

"Kas, manuprāt, ir ievēribas cēniņš pašā grāmatā? Pirmkārt, pasakā gandrīz nav moralizēšanas... Otrkārt, tā ir sajū-

ta, ka neesat viens... Un treškārt, tas ir pārdabisko brīnumu birums, kas nāk kā gandarijums par Harija pārciestajiem pazemojumiem un mocībām audžuvecāku ģimenē." /Pauls Bankovskis "Superzvaigzne uz slo-taskāta", 26.01.2001, "Diena"/ www.jumava.lv

Tiem, kas jau izlasījuši H.Poteru, "Jumava" piedāvā KURICIO MALAPARTES romānu "ĀDA".

Kuricio Malapartes īstais vārds ir Kurts Ēriks Sukerts - dzimis 1898. gada 9. jūnijā Prato, netālu no Florences, miris - 1957. gadā. Par viņu rakstījuši Alberto Morāvio un Brūs Četvins, viņa vārdā nosaukto literāro prēmiju saņēmuši Fazils Iskanders un Vāclavs Havelis. Pašlaik top rakstnieka simtgades iedvesmots pilnīgs rakstu apkopojums un daiļrades pētījums desmit sējumos. Varbūt kādam rīdziniekam gadījās viņu sastapt 1942. gada pavasarī, kad Malaparte kara žurnālista gaitās kādu laiku uz-

Andas Lases zīmējumi

Uz redzēšanos
rudeni! Ligo!

turējās Rīgā. Romāns "ĀDA" tiek uzskatīts par Malapartes ievērojamāko darbu, pēc tā motīviem uzņemta arī Liliānas Kavāni filma "La pelle", kas vairākkārt demonstrēta arī Latvijā.

1943. gadā Neapolē ienāk sabiedroto karaspēks. Neapolieši rīko dzīres arī šī "mēra" laikā. Sievietes, kas pārdod savu miesu un bērnus, lai nopelnītu gabalu maizes. Itāļu tauta, kas pārdod sevi. Cauri izmīsušajam un izsalkušajam neapoliešu pūlim, baltos zobus optimistiski mirdzinādami, soļo amerikāņi.

Vēstījums pirmajā personā. Iespaidīgas pārdomas par Eiropu un Ameriku, to atšķirībām, likteņiem, kultūru. Par baismīgo brīdi, kas pienācis Eiropas vēsturē, - agrāk cilvēki cīnījās, lai glābtu savu dvēseli, bet tagad cinās vai biežāk - pārdod sevi un citus, lai glābtu savu ādu.

KONKURSS

Šoreiz jums nav jāatbild uz noteiktiem jautājumiem, bet jāiejūtas kādas "Jumavas" grāmatas kritiķa lomā. Gaidām jūsu kritikas, no kurām labākās publicēsim, bet uzvarētāji saņems vērtīgas grāmatas!

Iepriekšējais konkurss

Pareizi atbildējusi un kā balvu "Jumavas" grāmatas saņēma Andžela Pankova.

Lūdzam UA redakcijā!

Atbildes:

1. Rakstītais grāmatā "Slavenību rokraksti" ir par Raimonu Paulu.
2. V. Hausmaņa grāmatas "Manas aktrises" māksliniece ir Dina Ābele.
3. V. Hausmaņa grāmatas stāsti: "Mirdza", "Manas mīļās meitenes" un "Izskanā".
4. "UA" numurā stāstījām par Tūra Heijerdāla "Aku-Aku" un Daiņa Dambeniņa "Masāžu".

ZANE STRODE

"Universitātes Avīze"

(Iznāk katru otro otrdienu)

Redaktore ILZE BRINKMANE
Tekstus rediģē IEVA JASINSKA un GINTA LEIKARTE
Fotogrāfs TOMS GRĪNBERGS
Tekstus ievada BRIGITA KERSTENA
Datorsalikumu veido GUNTARS STEPĀNS

Adrese: Raiņa bulv. 19, 136. telpa, Rīga, LV-1586
(pastkastīte atrodas LU kancelejā)
Tālruni: 7034328, 7034329; Fakss 7034330
Elektroniskais pasts: luua@lanet.lv
Mājas lapa Internetā: http://www.lanet.lv/~luua
Reģistrācijas apliecība Nr. 535.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta.
Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.